

รายงานการวิจัย

การพัฒนาระบบโลจิสติกส์และการจัดการโซ่อุปทานของส้มโอ

จังหวัดสมุทรสงคราม

Development of Pomelo Logistics and Supply Chain Management in
Samut Songkram Province

โดย

รศ.ดร. ทิพวรรณ ลิ้มกฐร และ ผศ. ดร. ชำรงค์ เมฆโหรา

12๗80443

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2554

คณะเทคโนโลยีการเกษตร

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชื่อโครงการ การพัฒนาระบบโลจิสติกส์และการจัดการโซ่อุปทานของส้มโอ
จังหวัดสมุทรสงคราม

แหล่งเงินทุน เงินงบประมาณ ปี 2554

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2554 จำนวนเงินที่ได้รับการสนับสนุน 300,000 บาท

ระยะเวลาการทำวิจัย 1 ปี ตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2553 ถึง 30 กันยายน 2554

หัวหน้าโครงการวิจัย : รศ.ดร.ทิพวรรณ ถิมังกูร

ผู้ร่วมโครงการวิจัย : ผศ.ดร.ธำรงค์ เมฆโหรา

หน่วยงาน : สาขาบริหารธุรกิจและพัฒนากิจการเกษตร คณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตส้มโอ จังหวัดสมุทรสงคราม ศึกษาพัฒนาระบบโลจิสติกส์และการจัดการโซ่อุปทานของส้มโอ จังหวัดสมุทรสงคราม รวมทั้งถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทานให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจส้มโอในจังหวัดสมุทรสงคราม เกษตรกรที่ทำการศึกษานี้ครั้งนี้ คือ ผู้แทนสวนส้มโอทั้งหมดที่เป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาคุณภาพส้มโอ จังหวัดสมุทรสงคราม จำนวน 41 ราย ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่าต้นทุนการผลิตส้มโอเฉลี่ยต่อไร่เป็นเงิน 12,496.97 บาท/ไร่ ประกอบด้วยค่าวัสดุการเกษตร 3,389.97 บาท/ไร่ ค่าแรงงานจ้าง 2,263.32 บาท/ไร่ ค่าแรงงานของตนเอง 6,843.68 บาท/ไร่ ผลผลิตต่อไร่เฉลี่ย 1,020.63 กิโลกรัม/ไร่ เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 22.30 บาท/กก. คิดเป็นรายได้เฉลี่ยต่อไร่ 22,760.03 บาท/ไร่ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ที่เกษตรกรได้รับจากการผลิตเป็นผลส้มโอ คือ 10,263.06 บาท/ไร่ การศึกษาการจัดการโซ่อุปทานพบว่าผู้ปลูกส้มโอมีการจัดการห่วงโซ่อุปทานโดยรวมอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ยรวม 3.69) โดยการจัดการที่ดีที่สุดคือการให้น้ำในสวนส้มโอเป็นประจำ จัดการอยู่ในระดับดีมาก(ค่าเฉลี่ย 4.39) รองลงไปเป็นการใช้สารเคมีอย่างรอบคอบให้อยู่ในระดับปลอดภัย จัดการอยู่ในระดับดี(ค่าเฉลี่ย 4.02) ส่วนจัดการโซ่อุปทานที่มีค่าน้อยที่สุด คือ เรื่องการตรวจสอบดินปลูกอย่างสม่ำเสมออยู่ในระดับปานกลาง(ค่าเฉลี่ย 3.10) การพัฒนาระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน ทำโดยการพัฒนาเว็บไซต์ของกลุ่มพัฒนาคุณภาพส้มโอขึ้นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม พัฒนาได้เว็บไซต์ของกลุ่มที่มีชื่อว่า “กลุ่มพัฒนาคุณภาพส้มโอ จังหวัดสมุทรสงคราม” เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และลดขั้นตอนในการซื้อ/ขายสินค้า รวมทั้งสร้างโอกาสทางการค้าให้แก่กลุ่มฯ ทั้งตลาดภายในและตลาดต่างประเทศ ที่อยู่ของเว็บไซต์นี้คือ www.pomelo-samutsongkram.com งานวิจัยครั้งนี้ ทำการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทานให้แก่กลุ่มฯ ผู้ประกอบการธุรกิจส้มโอ และผู้สนใจ ในจังหวัดสมุทรสงครามเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2554

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยความร่วมมือของบุคคลและหน่วยงานหลายฝ่าย คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่ให้ทุนสนับสนุนงานวิจัยประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2554 ขอขอบคุณ สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสงคราม กรมส่งเสริมการเกษตร นักศึกษาปริญญาโทสาขาพัฒนาการเกษตร สมาชิกกลุ่มพัฒนาคุณภาพส้มโอ จังหวัดสมุทรสงครามทุกท่านที่ร่วมกันทำงานวิจัย ให้ข้อมูล รวมทั้งช่วยอำนวยความสะดวกให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการทำงานวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยหวังว่าผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมพัฒนาส้มโอ นำไปสู่การพัฒนาการเกษตรและการพัฒนาสังคมโดยรวมต่อไป

คณะผู้วิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

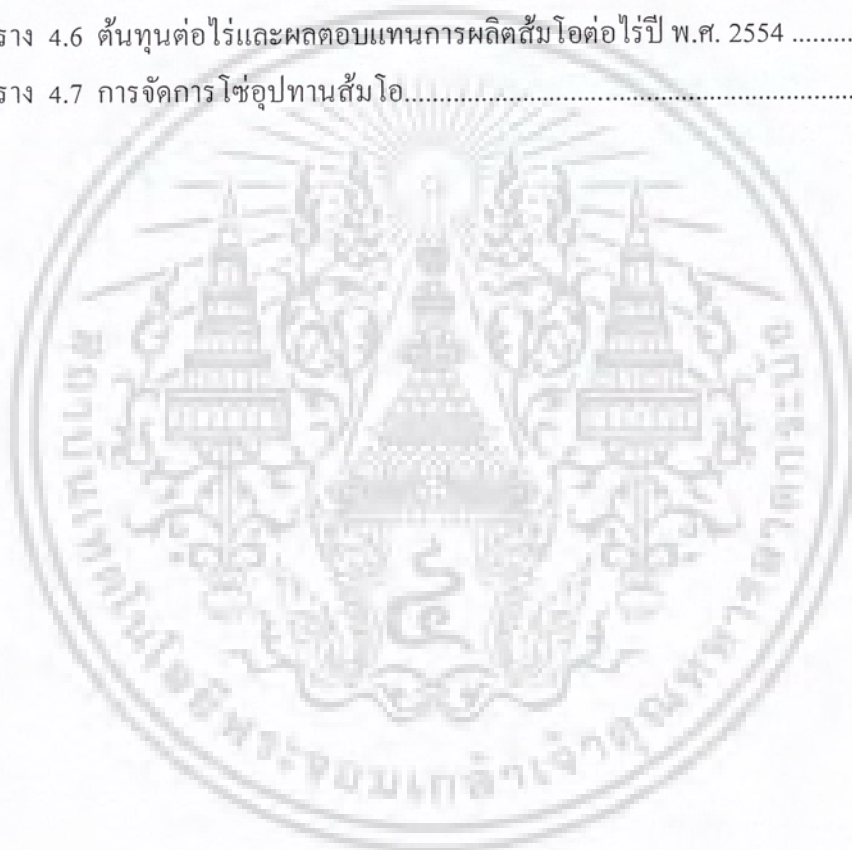
สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	I
กิตติกรรมประกาศ.....	II
สารบัญ.....	III
สารบัญตาราง.....	IV
สารบัญภาพ.....	V
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย.....	2
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
1.5 ขอบเขตของโครงการวิจัย.....	3
1.6 นิยามศัพท์.....	3
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม.....	4
1 แนวคิดการจัดการโซ่อุปทาน.....	4
2 แบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานในโซ่อุปทาน.....	5
3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย.....	10
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	12
4.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปลูกส้มโอ.....	12
4.2 การผลิตและการจำหน่ายส้มโอ.....	15
4.3 ปัญหาอุปสรรค.....	20
4.4 การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตส้มโอ.....	21
4.5 การพัฒนาระบบโลจิสติกส์และการจัดการโซ่อุปทาน.....	22
4.6 การถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน.....	26
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	28
5.1 สรุปผล.....	28
5.2 อภิปรายผล.....	28
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	29
บรรณานุกรม.....	30
ภาคผนวก.....	33

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 4.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปลูกส้มโอ (ข้อมูลระดับ Nominal Scale).....	13
ตาราง 4.2 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปลูกส้มโอ (ระดับ Interval Scale และ Ratio Scale).....	15
ตาราง 4.3 การผลิตและการจำหน่ายส้มโอ (ข้อมูลระดับ Nominal Scale).....	17
ตาราง 4.4 การผลิตและการจำหน่ายส้มโอ (ข้อมูลระดับ Ratio Scale).	19
ตาราง 4.5 ปัญหาอุปสรรค.	20
ตาราง 4.6 ต้นทุนต่อไร่และผลตอบแทนการผลิตส้มโอต่อไร่ปี พ.ศ. 2554	21
ตาราง 4.7 การจัดการโซ่อุปทานส้มโอ.....	22

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 องค์ประกอบโดยรวมของการจัดการโซ่อุปทาน.....	5
ภาพที่ 2 รูปแบบSCOR-Model ระดับที่ 1 ถึง 5 กระบวนการ.....	6
ภาพที่ 3 สภาพการปลุกสั้มโธของกลุ่มฯ.....	19
ภาพที่ 4 การประชุมกลุ่มฯ.....	24
ภาพที่ 5 การพัฒนาเว็บไซต์ของกลุ่มฯด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม.....	/25
ภาพที่ 6 การฝึกอบรมเพื่อถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับระบบ โลจิสติกส์และ โซ่อุปทาน.....	26
ภาพที่ 7 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	27

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

สภาพธุรกิจภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน มีการแข่งขันทางการค้ากันอย่างรุนแรง ส่งผลกระทบทุกภาคส่วนไม่เว้นแม้กระทั่งภาคการเกษตร ทำให้ผู้ประกอบการต้องปรับตัว ขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติมทั้งกลยุทธ์ เทคนิค วิธีการใหม่ๆ ในการเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อความอยู่รอด ต่อสู้ป้องกันไม่ให้กิจการล่มสลายหรือต้องปิดตัวลง การจัดการทางด้านโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน เป็นกระบวนการจัดการสมัยใหม่ที่กำลังได้รับความสนใจ และได้รับการยอมรับในการนำมาพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกิจการให้มีประสิทธิภาพ เพิ่มโอกาสทางธุรกิจมากขึ้น

การจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน เกี่ยวข้องกับกระบวนการเคลื่อนย้าย หรือการไหล (Flow) ของวัตถุดิบ ข้อมูล ตั้งแต่เป็นวัตถุดิบจนเป็นสินค้าสำเร็จรูปจากต้นทางจนถึงปลายทาง ผู้บริโภค โดยมีการประสานแต่ละขั้นตอนการดำเนินงาน เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจทุกขั้นตอนที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกันเป็นห่วงโซ่หรือเครือข่ายให้เกิดการประสานกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานมีต้นทุนการผลิตต่ำและมีประสิทธิภาพ ซึ่งกระบวนการเชื่อมโยงขั้นตอนต่างๆที่เกี่ยวข้องกันนี้ไม่ได้ครอบคลุมเฉพาะขั้นตอนการผลิตตั้งแต่ ต้นน้ำ กลางน้ำจนถึงปลายน้ำภายในองค์กรเท่านั้นแต่จะยังเชื่อมต่อกับองค์กรอื่นๆภายนอกที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน การบูรณาการทั้งกิจกรรมและหน่วยงานในสายห่วงโซ่ที่มีความหลากหลาย มีความท้าทายในการนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินธุรกิจและเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยนำพาธุรกิจไปสู่ความสำเร็จได้

ส้มโอเป็นไม้ผลเศรษฐกิจที่มีชื่อเสียงของจังหวัดสมุทรสงครามชนิดหนึ่ง ที่มีการปลูกมานานแล้ว พันธุ์ที่นิยมปลูกกันมากที่สุดคือ พันธุ์ขาวใหญ่ ผลมีขนาดใหญ่ ถึงใหญ่มาก น้ำหนักโดยประมาณ 1.2 - 2.5 กิโลกรัม ผิวสีเขียวอมเหลือง เปลือกหนาพอประมาณ เนื้อไม่เละ กุ้งใหญ่ สีขาวอมเหลือง รสหวานถึงอมเปรี้ยวเล็กน้อย เมล็ดไม่มากนัก จังหวัดสมุทรสงคราม มีพื้นที่ปลูกส้มโอประมาณ 15,000 ไร่ (ปีพ.ศ.2550) ปลูกมากใน อำเภอบางคนที อำเภออัมพวา และอำเภอเมือง มีจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ปลูกส้มโอรวมทั้งจังหวัด 3,828 ครัวเรือน (สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสงคราม, 2551) การปลูกส้มโอของจังหวัดสมุทรสงคราม มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผู้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ การเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตถือว่าผิดกฎหมาย
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สองข้างถนน บริเวณแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด เช่น ด้านหน้าอุทยาน ร.2 ตลาดน้ำ ฯลฯ หรือสามารถตั้งมารับประทานตามร้านอาหารทั่วไปในจังหวัด นอกจากนี้ยังมีการจัดงานวันส้มโอขาวใหญ่ การจัดการประกวดส้มโอคุณภาพของจังหวัดเพื่อสนับสนุนด้านการตลาด เกษตรกรผู้ปลูกมีการรวมกลุ่มกัน ทั้งในรูปของชมรมผู้ปลูกส้มโอสมุทรสงคราม กลุ่มปรับปรุงคุณภาพผลผลิตส้มโอจังหวัดสมุทรสงคราม ประกอบด้วยกลุ่มเครือข่าย 16 กลุ่ม สมาชิกรวม 723 ราย อีกทั้งปัจจุบันมีความก้าวหน้าถึงขั้นรวมกลุ่มพัฒนาส้มโอคุณภาพเพื่อการส่งออก มีสมาชิกรวม 41 ราย เริ่มบุกเบิกการผลิตส้มโอปลอดภัยจากสารพิษ ให้ได้มาตรฐาน GAP ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงผสมผสานความรู้ของปราชญ์ชาวบ้าน กับนักวิชาการเกษตร เน้นการทำเกษตรแบบต้นทุนต่ำ ลดต้นทุนในการผลิต ใช้เนื้อที่น้อยแต่ทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด รักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้ผลิตบางรายพยายามพัฒนาถึงขั้นไม่ใช้สารเคมี หรือผลิตส้มโออินทรีย์ ขณะนี้ผลผลิตของกลุ่มสามารถส่งขายศูนย์การค้าที่มีชื่อเสียงในประเทศและเริ่มส่งออกไปต่างประเทศ ได้แก่ จีนและฮ่องกง รวมทั้งมีแผนจะผลักดันการส่งออกไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป (European Union : EU) ซึ่งต้องปลอดจากโรคแคงเกอร์ตามข้อกำหนดของ EU โดยความร่วมมือสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร เป็นต้น จากการดำเนินงานของธุรกิจส้มโอ จังหวัดสมุทรสงคราม ในเชิงพาณิชย์ที่ไม่หยุดนิ่ง มีการพัฒนาเติบโตอย่างต่อเนื่อง ภายใต้การสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งทำการศึกษาพัฒนาระบบโลจิสติกส์และการจัดการโซ่อุปทานของส้มโอ จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อเป็นการต่อยอดงานวิจัยทางด้านเทคโนโลยีการผลิตของส้มโอที่มีการศึกษาไว้เป็นการเพิ่มพูนความรู้ด้านนี้ให้กับเกษตรกรผู้ประกอบธุรกิจส้มโอในเชิงการพัฒนาแบบบูรณาการตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทาน โดยเริ่มต้นที่ต้นน้ำ ก็คือตัวเกษตรกร เริ่มตั้งแต่การวางแผน การจัดซื้อจัดหาวัตถุดิบ การผลิต การบรรจุ การขนส่ง การส่งมอบสินค้าให้มีการไหลลื่นและมีการปฏิสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทั้งภายในกิจการและองค์กรภายนอก เพื่อให้เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนกิจกรรมในการเคลื่อนย้ายสินค้าและวัตถุดิบในโซ่อุปทานของส้มโอ จังหวัดสมุทรสงคราม ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของกิจกรรมภายใต้การบริหารจัดการของระบบโลจิสติกส์ และการจัดการโซ่อุปทานของส้มโอจังหวัดสมุทรสงคราม
2. เพื่อพัฒนาระบบโลจิสติกส์และการจัดการโซ่อุปทานของส้มโอจังหวัด

เอกสารสมุทรสงครามที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. เพื่อถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับระบบโลจิสติกส์และการจัดการโซ่อุปทานให้แก่ผู้ประกอบการ/กลุ่มผู้ประกอบการ/กลุ่มผู้ประกอบธุรกิจส้มโอ ในจังหวัดสมุทรสงคราม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับและหน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลการวิจัยจะก่อให้เกิดประโยชน์ในภาพกว้างต่อผู้ผลิต ท้องถิ่น ประเทศชาติและสังคมได้แก่

1. ข้อมูลที่ได้จะเกิดประโยชน์เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงาน ของเกษตรกร/กลุ่มผู้ประกอบการ/กลุ่มผู้ประกอบธุรกิจส้มโอ จังหวัดสมุทรสงคราม
2. กระบวนการวิจัยครั้งนี้ ช่วยเพิ่มพูนความรู้ด้านระบบโลจิสติกส์และการจัดการโซ่อุปทานให้กับเกษตรกร/กลุ่มผู้ประกอบการ/กลุ่มผู้ประกอบธุรกิจส้มโอ จังหวัดสมุทรสงคราม เกิดการเรียนรู้และนำไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ได้มากขึ้น
3. ช่วยเพิ่มโอกาสทางธุรกิจให้กับเกษตรกร เพิ่มช่องทางการเลือกระดับสินค้าส้มโอ จากตลาดระดับกลางหรือล่าง ไปสู่ตลาดระดับบนมากขึ้น เนื่องจากระบบโลจิสติกส์ที่มีคุณภาพทั้งด้านบรรณภัณฑ์ และระบบการขนส่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพส้มโอทั้งในด้านความสดและความสวยงามมากขึ้นทำให้เกษตรกรขายส้มโอ ได้ราคาดีขึ้น มีกำไรเพิ่มขึ้น
4. ช่วยสนับสนุนธุรกิจส้มโอให้เป็นสินค้าที่สำคัญระดับประเทศ ผลจากการวิจัยใช้เป็นข้อมูลในการผลักดันธุรกิจส้มโอให้เกิดขีดความสามารถการแข่งขันในการส่งออกส้มโอของประเทศให้สูงขึ้น
5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือสนใจในเรื่องระบบโลจิสติกส์และการจัดการโซ่อุปทานสามารถใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าพัฒนาต่อยอดต่อไป เช่น กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร สถาบันการศึกษาต่างๆ เป็นต้น

ขอบเขตของโครงการวิจัย

ศึกษาในขอบเขตด้านการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน และการพัฒนาระบบโลจิสติกส์และการจัดการห่วงโซ่อุปทาน รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับระบบ โลจิสติกส์และการจัดการโซ่อุปทานให้แก่ผู้ประกอบการ/กลุ่มผู้ประกอบการ/กลุ่มผู้ประกอบธุรกิจส้มโอในจังหวัดสมุทรสงคราม ในช่วงปี พ.ศ. 2554

นิยามศัพท์

โซ่อุปทาน หมายถึง ความพยายามที่จะทำให้เกิดความมีประสิทธิภาพในการผลิตและการจัดส่งสินค้าส้มโอ หรือบริการ จากผู้ผลิตสินค้าส้มโอของกลุ่มพัฒนาคุณภาพส้มโอ จังหวัดสมุทรสงคราม ถึงผู้ซื้อ หรือลูกค้า โดยจะเน้นที่การทำให้งิจกรรมการสั่งซื้อวัตถุดิบ และส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์เป็นไปอย่างราบรื่น และประหยัดที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการสำรวจแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดการจัดการโซ่อุปทาน (Supply Chain Management)

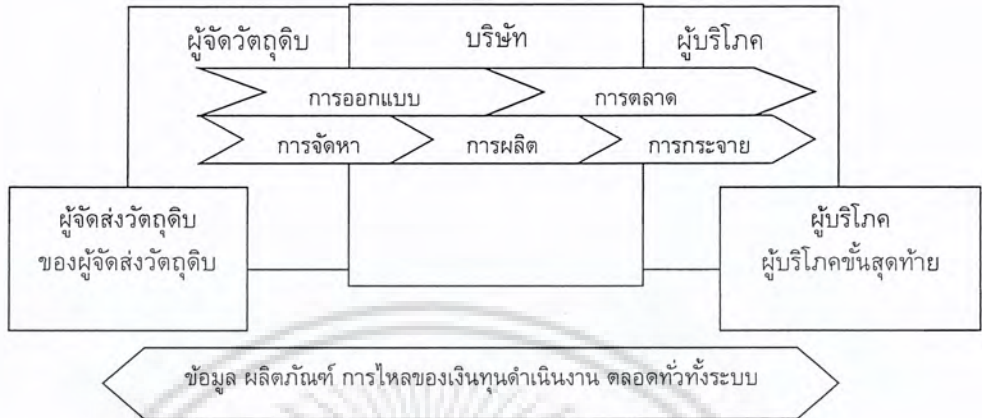
โซ่อุปทาน หรือ Supply Chain หมายถึง ความพยายามที่จะทำให้เกิดความมีประสิทธิภาพ ในด้านการผลิต และการจัดส่งสินค้า หรือบริการ จากผู้ผลิตสินค้า ถึงผู้ซื้อ หรือลูกค้า โดยจะเน้นที่ การทำให้กิจกรรมการสั่งซื้อวัตถุดิบ และส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์เป็นไปอย่างราบรื่น และ ประหยัดที่สุด

ในอดีต ผู้ผลิต จะเป็นตัวจักรสำคัญในโซ่อุปทาน เพราะเป็นผู้ควบคุมปริมาณการผลิต และการจัดจำหน่าย แต่ปัจจุบัน ลูกค้า มีความสำคัญมากขึ้น เนื่องจากคุณภาพในการผลิตสินค้าและบริการแทบจะไม่แตกต่างกัน ดังนั้น การตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้เป็นที่พอใจสูงสุด จึงเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญที่จะทำให้บริษัทมีความได้เปรียบในการแข่งขัน ซึ่งบริษัทที่ตระหนักถึงความสำคัญ และเรียนรู้การจัดการกับโซ่อุปทานอย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมจะนำมาซึ่งความได้เปรียบในการแข่งขัน

โดยทั่วไปนั้น โซ่อุปทานจะเริ่มจากการจัดหาวัตถุดิบมาป้อนให้กับโรงงานผลิตในโรงงาน แห่งเดียวหรือหลายแห่ง เมื่อผลิตเสร็จก็นำไปจัดเก็บในคลังสินค้าเพื่อรอการกระจายให้กับร้านค้าปลีกหรือลูกค้าต่อไป ด้วยเหตุนี้กลยุทธ์โซ่อุปทานที่มีประสิทธิผลในการลดต้นทุนและปรับปรุง ระดับการให้บริการ จะต้องคำนึงถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่อยู่ในโซ่อุปทาน โดยที่ โซ่อุปทานหรือเรียกว่าเครือข่ายโลจิสติกส์ (Logistics Network) นั้น ประกอบไปด้วย ผู้จัดส่งสินค้าหรือผู้จัดหาวัตถุดิบ (Supplier) ศูนย์การผลิต (Manufacturing Centers) คลังสินค้า (Warehouses) ศูนย์กระจายสินค้า (Distribution Centers) และร้านค้าปลีก (Retail Outlets) ซึ่งจะมีการไหลเวียน (Flow) ของวัตถุดิบ สินค้าระหว่างการผลิต (Work in Process) และสินค้าสำเร็จรูป ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ภายในโซ่อุปทาน

การจัดการโซ่อุปทานหรือ Supply Chain Management (SCM) เป็นวิธีการที่บูรณาการ (Integrate) หน่วยงานต่าง ๆ ตั้งแต่ ผู้จัดส่งสินค้าหรือวัตถุดิบ (Suppliers) ผู้ผลิต คลังสินค้า และร้านค้า เข้าด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การผลิตและกระจายสินค้าดำเนินไปอย่างถูกต้อง ในแง่ของปริมาณ (Right Quantities) สถานที่ (Right Place) และ เวลา (Right Time) โดยมี เป้าหมายเพื่อลดต้นทุนค่าใช้จ่ายของทั้งระบบให้ต่ำที่สุด และยังคงสามารถตอบสนองต่อระดับ

บริการที่ลูกค้าต้องการซึ่งองค์ประกอบโดยรวมของการจัดการโซ่อุปทานแสดงดังภาพที่ 1
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 1. องค์ประกอบโดยรวมของการจัดการโซ่อุปทาน
ที่มา: วิทยา สุหฤทธดำรง, 2546

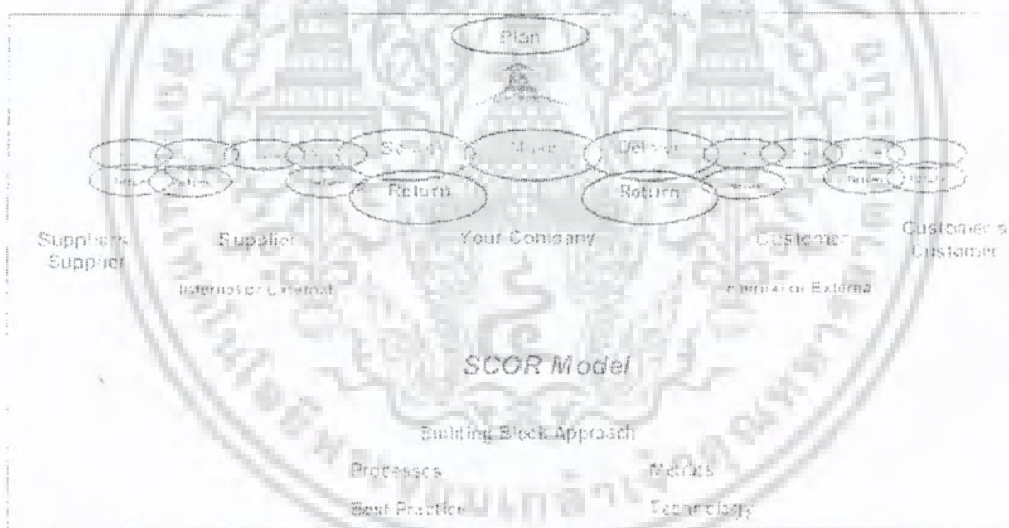
ความสำคัญของการจัดการโซ่อุปทานอยู่ที่การติดต่อสื่อสารที่สามารถนำมาปฏิบัติได้ โดยการสื่อสารส่งผ่านข้อมูลการดำเนินงาน และการเคลื่อนที่ของวัตถุดิบระหว่างส่วนต่าง ๆ ของโซ่อุปทาน โดยอาศัยการวางระบบฐานข้อมูลที่ตระหว่างองค์กร ที่สามารถสื่อสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนได้อย่างทันทีทันใด (Real-Time) ถูกต้องชัดเจน และมีการดำเนินงานที่สอดคล้องกัน โดยอาศัยแผนการดำเนินงานที่มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์โดยรวมของโซ่อุปทานให้เป็นอันหนึ่งเดียวกัน ซึ่งสิ่งที่จะเป็นตัวเชื่อมต่อบริษัทต่าง ๆ ในโซ่อุปทานคือสายสัมพันธ์ทางธุรกิจ (Business Relationship) ซึ่งจะเห็นได้ว่าภายในโซ่อุปทานจะประกอบไปด้วยองค์กรธุรกิจต่างๆ ที่ต้องดำเนินงานระหว่างกันทั้งในด้านการต้นน้ำ (Upstream) และปลายน้ำ (Downstream) การที่แต่ละองค์กรในโซ่อุปทานมีสายสัมพันธ์ทางธุรกิจที่ดีต่อกัน จะเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการสร้างการดำเนินงานตามปรัชญาของโซ่อุปทาน และถ้าสายสัมพันธ์นั้นได้พัฒนาไปสู่ขั้นที่เป็นพันธมิตรทางธุรกิจ (Business Alliance) ก็จะทำให้การดำเนินงานภายในโซ่อุปทานเป็นผลในทางปฏิบัติมากขึ้น

2. แบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานในโซ่อุปทาน (Supply Chain Operation Reference - Model: SCOR-Model)

แบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานในโซ่อุปทาน (SCOR - Model) เป็นแบบจำลองที่ใช้เพื่อแสดงให้เห็นถึงสภาพภายในโซ่อุปทานกิจกรรมที่แต่ละส่วนในโซ่อุปทานต้องปฏิบัติ แสดงความไม่แน่นอนใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สัมพันธ์และการเชื่อมโยงของแต่ละกิจกรรมพร้อมทั้งยังมีการนิยามส่วนประกอบของกิจกรรมต่างๆ โดยมีการกำหนดข้อมูลของปัจจัยขาเข้า (Input) และปัจจัยขาออก (Output) ในแต่ละกิจกรรมด้วย เป็นตัวแบบที่ใช้ช่วยหาจุดบกพร่องที่ไม่เกิดจากการประสานงาน และไม่สอดคล้องกันระหว่างโซ่อุปทานในแต่ละห่วงโซ่ โดยมีตัววัดประสิทธิภาพเพื่อทำการวัดผลที่เกิดขึ้นเมื่อได้ทำการแก้ไขปัญหาการไม่ประสานงานกันระหว่างสมาชิกในโซ่อุปทาน

แบบจำลองอ้างอิงการดำเนินการโซ่อุปทาน หรือ SCOR-Model ประกอบไปด้วยการดำเนินงานที่สำคัญ 5 ส่วนซึ่งสัมพันธ์กันภายในโซ่อุปทาน คือ การวางแผน (Plan) การจัดหา (Source) การผลิต (Make) การจัดส่ง (Deliver) และ การส่งคืน (Return) ซึ่งภายใต้การดำเนินงานที่สำคัญทั้ง 5 ส่วนนี้ จะประกอบไปด้วยกิจกรรมใน 3 ลักษณะ คือการวางแผน (Planning) การดำเนินงาน(Execution) และ กระบวนการที่ทำให้เกิดขึ้น (Enable Process) แสดงได้ดังภาพที่ 2.

โครงสร้างของ SCOR Model

ภาพที่ 2. รูปแบบ SCOR-Model ระดับที่ 1 ทั้ง 5 กระบวนการ

ที่มา : Supply Chain Council, 2004

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Stock (2004) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "The US food supply chain" โดยทำการศึกษาระบบโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมอาหารตั้งแต่เกษตรกร ผู้ผลิต ผู้แทนจำหน่าย และร้านค้าปลีกจนถึงผู้บริโภคในภาพกว้างของประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่าแรงผลักดันที่จะทำให้เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

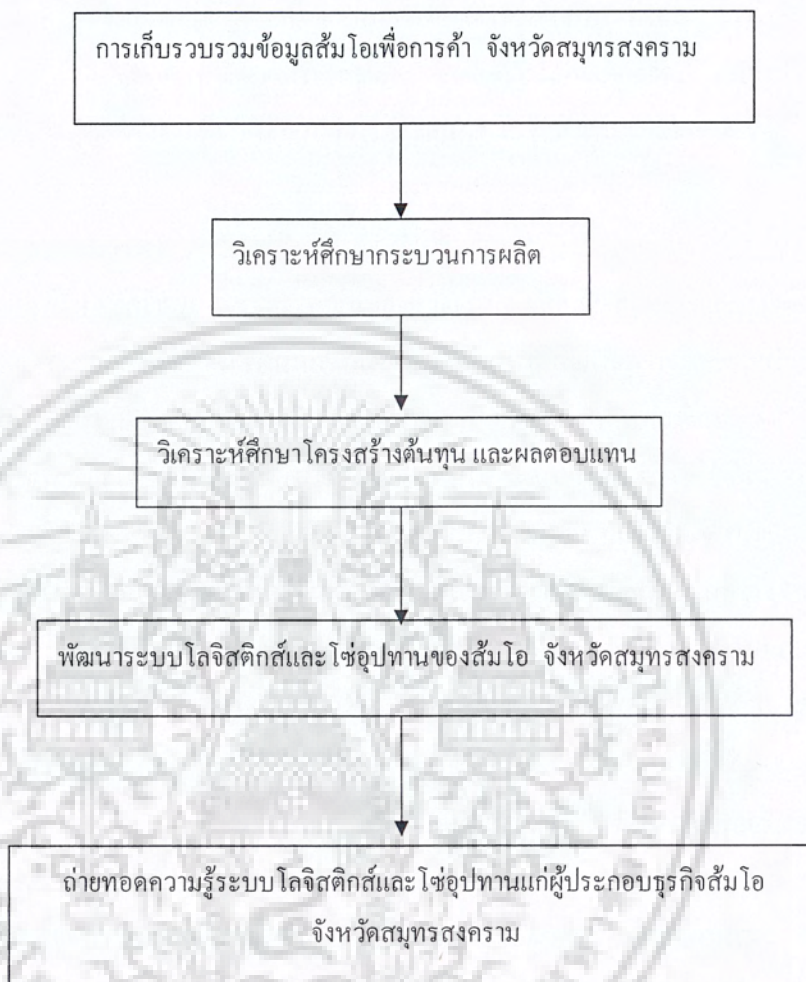
อุตสาหกรรมอาหารต้องเปลี่ยนไป เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในอนาคต คือ การบริหารจัดการโซ่อุปทานแบบทันสมัยที่จะต้องประกอบด้วยเทคโนโลยี ข้อกำหนดทางด้านความปลอดภัยของอาหาร ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งแนวความคิดในการบริหารจัดการ

สถาบันวิจัยกสิกรไทย (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การปรับปรุงระบบการบริหารจัดการ Logistics ในอุตสาหกรรมอาหารส่งออก” พบว่า ระบบ Logistics เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยยกระดับความสามารถในการแข่งขันของไทย เนื่องจากผลิตภัณฑ์อาหารของไทยเป็นสินค้าที่แตกต่างจากสินค้าทั่วไป ที่เมื่อผ่านขบวนการแปรรูปจะมีมูลค่าสูงขึ้น ดังนั้น อาหารที่ขายได้ราคาสูงจะต้องเป็นอาหารที่มีความสดใหม่ เช่น อาหารทะเล กุ้ง หอย หรือเนื้อสัตว์ ซึ่งมีคุณภาพได้มาตรฐาน สีสวย รสชาติดี เป็นสำคัญ ส่วนสินค้าอาหารที่มีคุณภาพรองลงไปจึงจะนำไปแปรรูปการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของผลิตภัณฑ์อาหารอีกที จึงจำเป็นอย่างจริงที่ควรเน้นปัจจัยด้านคุณภาพและความสดเป็นความสำคัญอันดับแรก

สิทธิพร ฉันท์เฉลิมพร (2548) ศึกษาเรื่อง “การปรับปรุงสมรรถภาพการส่งมอบงานในโซ่อุปทานภายในอุตสาหกรรมการผลิต” เกี่ยวกับปัญหาการส่งมอบงานล่าช้าของอุตสาหกรรมซึ่งถือเป็นปัญหาที่มักเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อการแข่งขันของธุรกิจโซ่อุปทาน ดังนั้นการเพิ่มสมรรถภาพของการส่งมอบงานจึงเป็นดัชนีชี้วัดที่มีความสำคัญต่อองค์กรที่อยู่ในโซ่อุปทานเดียวกัน โดยได้ศึกษาโซ่อุปทานภายในของอุตสาหกรรมการผลิตรวมถึงโครงสร้างของเวลานำตั้งแต่การรับคำสั่งซื้อจนถึงการส่งมอบให้ลูกค้าและทำการวิเคราะห์หาสาเหตุการส่งมอบสินค้าให้ลูกค้าล่าช้าเพื่อการปรับปรุง การศึกษาได้ประยุกต์ใช้หลักการของแบบจำลองอ้างอิงการดำเนินงานในโซ่อุปทาน (Supply Chain Operation Reference Model : SCOR Model) เป็นการจำลองลักษณะการดำเนินงานทางธุรกิจของอุตสาหกรรมการผลิต การวิเคราะห์ปัญหาทำโดยการวิเคราะห์เวลานำของกิจกรรมในโซ่อุปทานและนำผลที่ได้มากำหนดการปรับปรุงส่วนของกระบวนการธุรกิจด้วยการประยุกต์ใช้ Integration Definition for Function Modeling (IDEFO) และแผนภาพการไหลการเชื่อมโยงของกระบวนการ (Functional Flow Chart) รวมถึงการประยุกต์การบริหารจัดการ โครงการด้วย PERT/CPM ในการวิเคราะห์ขั้นตอนการดำเนินงาน จากนั้นทำการวิเคราะห์หาแนวทางการปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินงานด้วยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของกิจกรรม เวลาและคุณค่าด้วย Process Activity Mapping ซึ่งสามารถกำจัดกิจกรรมที่เพิ่มต้นทุนและไม่เกิดคุณค่า (Non-Value Added Activities) โดยศึกษากับอุตสาหกรรมการผลิตไก่สุกแช่แข็งส่งออกและได้กำหนดขอบเขตกระบวนการวางแผนการส่งออกเป็นส่วนที่ต้องทำการปรับปรุงก่อน จากข้อมูลตัวอย่างพบว่าการปรับเปลี่ยนขั้นตอนการดำเนินงานและกำจัดกิจกรรมที่ไม่เกิดคุณค่า สามารถปรับปรุงลดเวลาในการวางแผนการส่งออกจาก 6.670 นาที เป็น 5.065 นาที ซึ่งทำให้ลดเวลาลงได้ 1.605 นาที คิดเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ออกแบบการวิจัยทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

ก. วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ

1. รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิตามประเด็นที่ต้องการศึกษา
2. กำหนดประชากรเพื่อเก็บข้อมูลปฐมภูมิในการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ เกษตรกรสวนส้มโอที่เป็นสมาชิกกลุ่มพัฒนาคุณภาพส้มโอ จำนวน 41 ราย ใน 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอบางคนที อำเภออัมพวา และอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมด
3. สร้างเครื่องมือและกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ที่มีความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือ โดยแบบสัมภาษณ์จะผ่านการทดสอบความเที่ยงตรงทั้งเชิงเนื้อหา (Content Validity) และเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการศึกษา นำแบบสัมภาษณ์ไปทำการทดสอบ (Pre-test) ก่อนแล้วทำการปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้มีความเที่ยงตรง จากนั้นจึงนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

ข. วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ

วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพใช้ในการพัฒนาระบบโลจิสติกส์และการจัดการโซ่อุปทานของส้มโอจังหวัดสมุทรสงคราม โดยการพัฒนาระบบโซ่อุปทานของเกษตรกรสวนส้มโอขึ้นมา ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการห่วงโซ่อุปทานของส้มโอ ช่วยเพิ่มโอกาสทางการค้าและการประชาสัมพันธ์ให้กับกลุ่มฯ มีขั้นตอนดังนี้

1. ทีมผู้วิจัยทำการประชุมกลุ่มฯร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือสำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อหาอาสาสมัครเป็นผู้แทนกลุ่มฯที่จะทำการพัฒนาเว็บไซต์ของกลุ่มขึ้นมา ได้ผู้แทนจากกลุ่มฯจำนวน 30 คน ผู้แทนจากภาครัฐ 1 คน คือหัวหน้าฝ่ายยุทธศาสตร์และสารสนเทศของสำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสงคราม กรมส่งเสริมการเกษตร ทำการพัฒนาเว็บไซต์ร่วมกับทีมวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ทำการประชุมต่อเนื่องเพื่อระดมความคิดเห็นในการตั้งชื่อเว็บไซต์ รูปแบบโลโก้ ข้อมูลต่างๆที่กลุ่มฯต้องการใส่ลงในเว็บไซต์
3. ร่วมกันเก็บรวบรวมข้อมูลที่จะนำลงใส่ในเว็บไซต์
4. ประชุมร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการศึกษาและเรียงลำดับข้อมูลเพื่อกำหนดโครงสร้างของเว็บไซต์ กำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่จะนำมาใช้ในการสร้างเว็บไซต์
5. เขียนแผนผังของงาน เขียนบัตรเรื่องและออกแบบเว็บไซต์
6. ประชุมร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อตรวจสอบเนื้อหาในเว็บไซต์ให้ตรงกับวัตถุประสงค์และความต้องการของกลุ่มฯ ทำการแก้ไขและพัฒนาเว็บไซต์ต่อไป
7. นำเว็บไซต์ที่พัฒนาขึ้นมาแล้วให้ สมาชิกกลุ่ม และหัวหน้าฝ่ายยุทธศาสตร์และสารสนเทศของสำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสงครามตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาและ ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบคุณภาพด้านการออกแบบของเว็บไซต์
8. ทำการปรับปรุงแก้ไข
9. นำเว็บไซต์ขึ้นประชาสัมพันธ์บนอินเทอร์เน็ต

ค. กิจกรรมการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับระบบโลจิสติกส์และการจัดการโซ่อุปทาน

จัดทำโครงการฝึกอบรมเพื่อถ่ายทอดความรู้เรื่องระบบ โลจิสติกส์และการจัดการโซ่อุปทาน ให้แก่เกษตรกร/กลุ่มผู้ประกอบการกิจสัมพันธ์ จังหวัดสมุทรสงคราม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิจัย

4.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปลูกส้มโอ

ผลการวิจัย พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกส้มโอร้อยละ 51.22 เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 54.24 ปี สถานภาพการสมรสส่วนใหญ่ไม่โสด ร้อยละ 82.93 ทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.90 คนต่อครัวเรือน เป็นสมาชิกที่ช่วยกันปลูกส้มโอเฉลี่ย 2.00 คน มีแรงงานจ้างประจำเฉลี่ย 0.07 คน และแรงงานชั่วคราวเฉลี่ย 0.85 คน

การประกอบอาชีพปลูกส้มโอ

ผู้ปลูกส้มโอร้อยละ 85.37 ปลูกส้มโอเป็นอาชีพหลักในขณะที่ร้อยละ 14.63 ปลูกส้มโอเป็นอาชีพรอง โดยมีอาชีพหลักได้แก่การรับจ้าง รับราชการและทำสวนอื่นๆ เช่น มะพร้าว เป็นต้น

ประสบการณ์ปลูกส้มโอ

ผู้ปลูกส้มโอมีประสบการณ์ในการปลูกส้มโอ เฉลี่ย 17.90 ปี

การถือครองที่ดินในการปลูกส้มโอ

ผู้ปลูกส้มโอร้อยละ 85.37 ถือครองที่ดินปลูกส้มโอเป็นของตนเอง ในขณะที่ร้อยละ 7.77 เป็นผู้เช่า และร้อยละ 4.57 ทำฟรี

ขนาดของเนื้อที่ปลูกส้มโอ

ผู้ปลูกส้มโอปลูกส้มโอในขนาดพื้นที่ครัวเรือนละ 7.15 ไร่ โดยกลุ่มผู้ปลูกส้มโอที่ถือครองที่ดินเป็นของตนเอง ปลูกส้มโอ 7.05 ไร่ ผู้เช่า เช่าที่ดินในการปลูกส้มโอ 8.08 ไร่ เสียค่าเช่าที่ดินในอัตราไร่ละ 3,391 บาทต่อปี ผู้ทำฟรี มีที่ดินในการปลูกส้มโอ 5.25 ไร่

แหล่งความรู้ในการปลูกส้มโอ

ผู้ปลูกส้มโอร้อยละ 48.78 ได้รับความรู้ในการปลูกส้มโอด้วยการพัฒนาตนเอง จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และจากกลุ่มผู้ปลูกส้มโอด้วยกัน ในขณะที่กลุ่มผู้ปลูกส้มโอร้อยละ 12.20 เท่ากัน 2 กลุ่ม มีแหล่งความรู้จากการเรียนรู้ด้วยตนเอง และแหล่งความรู้จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริม ร้อยละ 7.32 เท่ากัน 2 กลุ่ม มีแหล่งเรียนรู้จากตนเองและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและผู้ปลูกส้มโอรายอื่น ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 4.88

การฝึกอบรม

ผู้ปลูกส้มโอร้อยละ 95.12 ได้เคยผ่านการอบรมการปลูกส้มโอ ในขณะที่มีเพียงร้อยละ 4.88 ที่ไม่เคยอบรม สำหรับกลุ่มผู้เคยผ่านการอบรม ร้อยละ 53.85 อบรมกับหน่วยของรัฐและเอกชน ขณะที่ร้อยละ 46.15 อบรมกับหน่วยงานราชการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเป็นสมาชิกกลุ่มอื่นนอกเหนือจากกลุ่มพัฒนาคุณภาพส้มโอ

การเป็นสมาชิกกลุ่มของผู้ปลูกส้มโอ พบว่าร้อยละ 36.59 นอกเหนือจากกลุ่มพัฒนาคุณภาพส้มโอแล้ว ยังเป็นสมาชิกกลุ่มอื่นที่มีการจัดตั้งในพื้นที่ ในขณะที่ร้อยละ 63.41 ไม่ได้เป็น

แหล่งเงินทุนในการปลูกส้มโอ

ผู้ปลูกส้มโอร้อยละ 82.93 ใช้เงินทุนของตนเองในการปลูกส้มโอ ในขณะที่ร้อยละ 9.76 ใช้เงินทุนของตนเองและกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 4.88 ใช้เงินทุนจากกองทุนหมู่บ้าน และร้อยละ 2.44 ใช้เงินทุนจากกองทุนหมู่บ้านและการกู้ยืมจาก ธ.ก.ส.

ปริมาณเงินที่ใช้ในการปลูกส้มโอต่อปี

ผู้ปลูกส้มโอใช้เงินทุนในการปลูกส้มโอต่อปีเท่ากับ 49,048.78 บาท เป็นเงินทุนของตนเอง 36,609.76 บาท เงินกู้ 12,439.02 บาท โดยกลุ่มผู้ทำการผู้ร้อยละ 62.50 สามารถชำระคืนเงินกู้ได้บางส่วน ในขณะที่ร้อยละ 37.50 ชำระคืนหมดแล้ว(ตาราง 4.1 และตาราง 4.2)

ตาราง 4.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปลูกส้มโอ (ข้อมูลระดับ Nominal Scale)

(n = 41)		
ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	20	48.78
หญิง	21	51.22
สถานภาพการสมรส		
โสด	7	17.07
ไม่โสด	34	82.93
ศาสนา		
พุทธ	41	100.00
อาชีพปลูกส้มโอ		
หลัก	35	85.37
รอง	6	14.63

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(n = 41)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
การถือครองที่ดิน		
ของตนเอง	35	85.37
เช่า	12	29.27
ทำฟรี	4	9.76
แหล่งความรู้ในการปลูกส้มโอ		
เรียนรู้ด้วยตนเอง	5	12.20
เจ้าหน้าที่ส่งเสริม	5	12.20
เพื่อนผู้ปลูกส้มโอด้วยกัน	2	4.88
ตนเองและเจ้าหน้าที่	3	7.32
ตนเอง เจ้าหน้าที่ และเพื่อน	20	48.78
เจ้าหน้าที่ และเพื่อน	3	7.32
การฝึกอบรมเกี่ยวกับส้มโอ		
ไม่เคย	2	4.88
เคย	39	95.12
หน่วยงานที่ให้การฝึกอบรม		
หน่วยงานของรัฐ	18	46.15
หน่วยงานของรัฐและเอกชน	21	53.85
การเป็นสมาชิกกลุ่มอื่น		
ไม่เป็น	26	63.41
เป็น	15	36.59
แหล่งเงินทุนในการปลูกส้มโอ		
ของตนเอง	34	82.93
กองทุนหมู่บ้าน	2	4.88
กองทุนหมู่บ้านและธ.ก.ส	1	2.44
ของตนเองและกองทุนหมู่บ้าน	4	9.76
การชำระคืนเงินทุนให้กับแหล่งทุน		
ชำระคืนทั้งหมด	3	37.50
ชำระคืนบางส่วน	5	62.50

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 4.2 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปลูกส้มโอ(ข้อมูลระดับ Interval Scale และ Ratio Scale)

(n = 41)

ข้อมูล	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
อายุ (ปี)	54.24	10.42
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน(คน)	3.90	1.84
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับส้มโอ(คน)	2.00	0.92
แรงงานจ้างประจำ(คน)	0.07	0.26
แรงงานจ้างชั่วคราว(คน)	0.85	1.44
ประสบการณ์ปลูกส้มโอ(ปี)	17.90	9.47
ขนาดเนื้อที่ปลูกส้มโอ (ไร่)	7.15	7.76
ขนาดเนื้อที่ปลูกส้มโอที่เป็นของ ตนเอง(ไร่)	7.05	5.83
ขนาดเนื้อที่ปลูกส้มโอที่เช่า(ไร่)	8.08	7.77
ขนาดเนื้อที่ปลูกส้มโอที่ทำฟรี(ไร่)	5.25	4.57
อัตราค่าเช่าต่อไร่ต่อปี (บาท)	3,391.27	1,091.10
ปริมาณเงินทุนที่ใช้		
ของตนเอง(บาท)	36,609.76	55,143.39
กู้ (บาท)	12,439.02	47,894.70
รวม (บาท)	49,048.78	70,725.86
อัตราดอกเบี้ยการกู้ยืม	0.06	0.02

4.2 การผลิตและการจำหน่ายส้มโอ

พันธุ์ส้มโอ

ผู้ปลูกส้มโอทั้งหมดใช้พันธุ์ส้มโอขาวใหญ่

วิธีการจัดหาพันธุ์ส้มโอ

ผู้ปลูกส้มโอร้อยละ 90.24 จัดหาพันธุ์ส้มโอด้วยการขยายพันธุ์ด้วยตนเอง ขณะที่ร้อยละ 9.76 จัดหาพันธุ์จากแหล่งอื่น

การตรวจสอบความสมบูรณ์ของพันธุ์ก่อนปลูก

ผู้ปลูกส้มโอร้อยละ 80 ทำการตรวจสอบคุณภาพของกิ่งพันธุ์ก่อนปลูก ในขณะที่ร้อยละ 20

ไม่ตรวจสอบเนื่องจากมั่นใจว่าได้กิ่งพันธุ์ที่ตีมาปลูกแล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระยะปลูก

ผู้ปลูกส้มโอใช้ระยะปลูกส้มโอเฉลี่ยระหว่างต้น 5.02 เมตร ระหว่างแถว 5.83 เมตร

การจัดการพื้นที่และปรับปรุงสวนในต้นฤดูการปลูก

ผู้ปลูกส้มโอร้อยละ 68.29 ทำการขุดลอกร่องสวน ร้อยละ 95.12 ทำการตัดแต่งกิ่ง และ ร้อยละ 65.85

ระบบการให้น้ำ

ผู้ปลูกส้มโอร้อยละ 53.66 มีระบบการให้น้ำด้วยสปริงเกอร์ ร้อยละ 34.15 ให้น้ำทางสายยาง การใส่ปุ๋ย

ผู้ปลูกส้มโอทั้งหมดมีการใส่ปุ๋ย โดยพบว่าส่วนใหญ่(ร้อยละ 82.93) มีการใส่ปุ๋ยรวมทั้งปุ๋ย อินทรีย์และปุ๋ยเคมี ร้อยละ 14.63 ใส่ปุ๋ยอินทรีย์อย่างเดียว และมีเพียงร้อยละ 2.44 ที่ใส่ปุ๋ยเคมี อย่างเดียว

การป้องกันกำจัดวัชพืช

ผู้ปลูกส้มโอส่วนใหญ่(ร้อยละ 65.85) กำจัดวัชพืชโดยใช้แรงงานคน เช่นการใช้รถตัดหญ้า ร้อยละ 31.71 ไม่ได้ทำการกำจัดวัชพืช และมีเพียงร้อยละ 2.44 ที่กำจัดวัชพืชโดยใช้สารเคมี

การป้องกันกำจัดศัตรูพืช

ผู้ปลูกส้มโอร้อยละ 41.46 มีการป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยใช้สารเคมี ร้อยละ 21.95 ไม่ได้ ทำการกำจัดศัตรูพืช ร้อยละ 17.07 ทำการกำจัดศัตรูพืชโดยใช้สารชีวภาพ และร้อยละ 12.20 ทำ การกำจัดศัตรูพืชโดยใช้สารชีวภาพร่วมกับการใช้สารเคมี

การจัดการด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง

ผู้ปลูกส้มโอร้อยละ 42.50 มีการค้ำยันผลผลิต และร้อยละ 51.22 ทำการตัดแต่งดอกและผล รูปแบบการขนส่งผลผลิตไปจำหน่าย

ผู้ปลูกส้มโอส่วนใหญ่ร้อยละ 78.05 มีผู้ซื้อมารับผลผลิตที่บ้าน ร้อยละ 21.95 นำผลผลิตไป ส่งเองที่ตลาด โดยการขนส่งผลผลิตส่วนใหญ่ร้อยละ 85.37 ใช้รถ 4 ล้อ

วิธีการเพิ่มรายได้จากการจำหน่ายส้มโอ*

ผู้ปลูกส้มโอส่วนใหญ่ร้อยละ 70.73 มีวิธีการเพิ่มรายได้จากการจำหน่ายส้มโอด้วยการ พยายามลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่างๆ และร้อยละ 60.98 พยายามหาซื้อวัสดุที่ใช้ผลิตส้มโอ ในราคาถูก (ตาราง 4.3 และตาราง 4.4)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 4.3 การผลิตและการจำหน่ายส้มโอ (ข้อมูลระดับ Nominal Scale)

(n = 41)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
พันธุ์ส้มโอที่ปลูก		
ขาวใหญ่	41	100.00
วิธีการจัดหาพันธุ์		
ขยายพันธุ์ด้วยตนเอง	37	90.24
จัดหาจากที่อื่น	4	9.76
การตรวจสอบความสมบูรณ์ก่อนปลูก		
ไม่มีการตรวจสอบ	8	20.00
ทำการตรวจสอบ	32	80.00
การเตรียมพื้นที่/ปรับปรุงสวน*		
การขุดลอกร่องสวน	28	68.29
การตัดแต่ง	39	95.12
การถากหญ้าและพูนโคน	27	65.85
ระบบการให้น้ำ		
ระบบสปริงเกอร์	2	4.88
ระบบสปริงเกอร์	22	53.66
ระบบลากสายยาง	14	34.15
ระบบตักด้วยกระบวย	3	7.32
การใส่ปุ๋ย		
ปุ๋ยอินทรีย์	6	14.63
ปุ๋ยเคมี	1	2.44
ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี	34	82.93
การป้องกันกำจัดวัชพืช		
ไม่ได้ทำ	13	31.71
ใช้แรงงานคน	27	65.85
ใช้สารเคมี	1	2.44

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 * ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(n = 41)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
การป้องกันกำจัดศัตรูพืช		
ไม่ได้ทำ	9	21.95
ใช้สารเคมี	17	41.46
ใช้สารชีวภาพ	7	17.07
ใช้สารเคมีร่วมกับสารชีวภาพ	5	12.20
ใช้วิธีกลร่วมกับสารเคมี	2	4.88
ใช้วิธีกลร่วมกับสารเคมีและสารชีวภาพ	1	2.44
การค้ำยัน		
ไม่ได้ทำ	23	57.50
ทำการค้ำยันผลผลิต	17	42.50
การตัดแต่งดอกและผล		
ไม่ได้ทำ	20	48.78
ทำการตัดแต่ง	21	51.22
รูปแบบการขนส่งผลผลิตไปจำหน่าย		
ส่งไปจำหน่ายเอง	9	21.95
ผู้ซื้อมารับผลผลิตเองที่บ้าน	32	78.05
ชนิดของยานพาหนะในการขนส่ง		
รถ 4 ล้อ	35	85.37
อื่นๆ	6	14.63
วิธีการเพิ่มรายได้จากการจำหน่ายส้มโอ*		
ซื้อวัสดุในราคาถูก	25	60.98
ลดค่าขนส่ง	11	26.83
ขายในราคาที่แพงขึ้น	13	31.71
ลดค่าดำเนินการ	29	70.73
ยืดเวลาการขาย	17	41.46
อื่นๆ	6	14.63

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 4.4 การผลิตและการจำหน่ายส้มโอ (ข้อมูลระดับ Ratio Scale)

(n = 41)		
ข้อมูล	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ระยะปลูก (เมตร)		
ระหว่างต้น	5.02	1.43
ระหว่างแถว	5.83	1.28

ภาพที่ 3 สภาพการปลูกส้มโอของกลุ่มฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง 4.4 การผลิตและการจำหน่ายส้มโอ (ข้อมูลระดับ Ratio Scale)

(n = 41)		
ข้อมูล	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ระยะปลูก (เมตร)		
ระหว่างต้น	5.02	1.43
ระหว่างแถว	5.83	1.28

ภาพที่ 3 สภาพการปลูกส้มโอของกลุ่มฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3 ปัญหาอุปสรรค

จากการศึกษา พบว่า ผู้ปลูกส้มโอจำนวนมากที่สุดไม่มีปัญหาการผลิตด้านเงินทุน(ร้อยละ 39.02) ด้านความรู้ในการผลิต(ร้อยละ 41.46) ด้านเครื่องมือในการผลิต(ร้อยละ 36.59) ด้านแรงงาน(ร้อยละ 36.59) ด้านเพลิงไฟ(ร้อยละ 39.02) ด้านโรคกรีนนิ่ง(ร้อยละ 95.12) ด้านโรคแคงเกอร์(ร้อยละ 82.93) ด้านการใช้ปุ๋ย(ร้อยละ 43.90) อย่างไรก็ตามพบว่าผู้ปลูกส้มโอที่มีปัญหาในระดับรุนแรงด้านแรงงาน มีร้อยละ 24.39 รองลงไปเป็นปัญหาเรื่องน้ำ ร้อยละ 19.51(ตาราง 4.5)

ตาราง 4.5 ปัญหาอุปสรรค

(n = 41)

ปัญหา	ไม่มี ปัญหา		ระดับ น้อย		ระดับ ปานกลาง		ระดับ รุนแรง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เงินทุน	16	39.02	11	26.83	8	19.51	6	14.63
ความรู้ในการผลิต	17	41.46	7	17.07	15	36.59	2	4.88
เครื่องมือในการผลิต	15	36.59	11	26.83	14	34.15	1	2.44
แรงงาน	15	36.59	7	17.07	9	21.95	10	24.39
เพลิงไฟ	16	39.02	7	17.07	14	34.15	4	9.76
ไรขาว	38	92.68	1	2.44	2	4.88	0	0
ไรแดง	34	82.93	2	4.88	4	9.76	1	2.44
แมลงวันทอง	31	75.61	5	12.20	4	9.76	1	2.44
โรคกรีนนิ่ง	39	95.12	0	0	2	4.88	0	0
โรคแคงเกอร์	34	82.93	6	14.63	1	2.44	0	0
โรค รากเน่า-โคนเน่า	26	63.41	6	14.63	6	14.63	3	7.32
การใช้ปุ๋ย	18	43.90	16	39.02	3	7.32	4	9.76
สารเคมี	18	43.90	19	46.34	3	7.32	1	2.44
น้ำ	15	36.59	15	36.59	3	7.32	8	19.51
แหล่งรับซื้อ	16	39.02	17	41.46	7	17.07	1	2.44
การพัฒนาสินค้า	20	48.78	14	34.15	7	17.07	0	0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4. การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตส้มโอ

การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตส้มโอพบว่าต้นทุนการผลิตต่อไร่เป็นเงิน 12,496.97 บาท/ไร่ ประกอบด้วยค่าวัสดุการเกษตร 3,389.97 บาท/ไร่ (ประกอบด้วยค่าปุ๋ย 1,816.25 บาท ค่าไฟฟ้า และน้ำมัน 1,405.42 บาท ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช 1.31 บาท ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช 158.97 บาท ค่าอุปกรณ์ไม้ค้ำยัน 4.43 บาท ค่าอุปกรณ์การตัดแต่งดอกและผล 3.59 บาท) ค่าแรงงานจ้าง 2,263.32 บาท/ไร่ ค่าแรงงานของตนเอง 6,843.68 บาท/ไร่

ผลผลิตส้มโอที่ทำการสำรวจในปี พ.ศ. 2554 มีผลผลิตต่อไร่เฉลี่ย 1,020.63 กิโลกรัม/ไร่ เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 22.30 บาท/กก. คิดเป็นรายได้เฉลี่ยต่อไร่ 22,760.03 บาท/ไร่ ดังนั้นผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ที่เกษตรกรได้รับจากการผลิตเป็นผลส้มโอ คือ 10,263.06 บาท/ไร่ (ตาราง 4.6)

ตาราง 4.6 ต้นทุนต่อไร่และผลตอบแทนการผลิตส้มโอต่อไร่ปี พ.ศ. 2554

รายการ	จำนวน
1. วัสดุการเกษตร(บาท/ไร่)	3,389.97
1.1 ค่าปุ๋ย	1,816.25
1.1.1 ปุ๋ยอินทรีย์	1,005.54
1.1.2 ปุ๋ยเคมี	810.71
1.2 ค่าไฟฟ้าและน้ำมัน	1,405.42
1.3 ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืช	1.31
1.4 ค่าสารเคมีกำจัดศัตรูพืช	158.97
1.5 ค่าอุปกรณ์ไม้ค้ำยัน	4.43
1.6 ค่าอุปกรณ์ตัดแต่งดอกและผล	3.59
2. แรงงานจ้าง(บาท/ไร่)	2,263.32
3. แรงงานของตนเอง(บาท/ไร่)	6,843.68
รวม(บาท/ไร่)	12,496.97
ผลผลิตต่อไร่(กก./ไร่)	1020.63
ราคาผลผลิต(บาท/กก.)	22.30
รายได้ต่อไร่(บาท/ไร่)	22,760.03
ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่(บาท/ไร่)	10,263.06

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5. การพัฒนาระบบโลจิสติกส์และการจัดการโซ่อุปทาน

4.5.1 การจัดการโซ่อุปทาน

การศึกษากิจการการจัดการโซ่อุปทานพบว่าผู้ปลูกส้มโอมีการจัดการห่วงโซ่อุปทานโดยรวมอยู่ในระดับปฏิบัติได้ดี (ค่าเฉลี่ยรวม 3.69) โดยการจัดการห่วงโซ่อุปทานที่ดีที่สุดคือการให้น้ำในสวนส้มโอเป็นประจำ จัดการอยู่ในระดับปฏิบัติได้ดีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.39) รองลงไปเป็นการใช้สารเคมีอย่างรอบคอบให้อยู่ในระดับปลอดภัย จัดการอยู่ในระดับปฏิบัติได้ดี (ค่าเฉลี่ย 4.02) ส่วนจัดการโซ่อุปทานที่มีค่าน้อยที่สุด คือ เรื่องการตรวจสอบดินปลูกอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับปฏิบัติได้ปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.10) (ตาราง 4.7)

ตาราง 4.7 การจัดการโซ่อุปทานส้มโอ

(n = 41)

รายการ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
มีการวางแผนการจัดหาวัตถุดิบก่อน โดยรวมกันซื้อ	3.30	1.26
มีการตรวจสอบพันธุ์ไม้ก่อนซื้อ	3.37	1.22
มีการตรวจสอบดินปลูกอย่างสม่ำเสมอ	3.10	1.11
มีการจัดหาปุ๋ยจากแหล่งจำหน่ายที่ เชื่อถือได้	3.73	0.09
มีการใช้สารเคมีอย่างรอบคอบเพื่อความ ปลอดภัย	4.02	0.91
มีแหล่งวัตถุดิบสามารถจัดซื้อจัดหาได้ ง่ายและสะดวกรวดเร็วทันต่อความ ต้องการ	4.00	0.77
มีการเลือกซื้อวัตถุดิบจากผู้ขายมากกว่า 1 รายเพื่อให้วัตถุดิบมีราคาและคุณภาพ เหมาะสม	3.56	0.90
มีการกำหนดการผลิตให้มีความ เหมาะสมและมีการตรวจกระบวนการ ผลิตอย่างสม่ำเสมอ	3.85	0.79
มีการควบคุม/ป้องกันมิให้เกิดปริมาณ ของวัตถุดิบที่ไม่สามารถใช้งานได้	3.71	1.01

เอกสารนี้เป็นเอกสารลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(n = 41)

รายการ	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
มีการควบคุมการผลิตเพื่อใช้ประโยชน์ ดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.90	0.70
มีการนำอุปกรณ์ที่ใช้ในการปลูกกลับมา หมุนเวียนใช้เป็นประจำ	3.95	0.95
มีการให้น้ำเป็นประจำ	4.39	0.59
มีการจัดเก็บผลผลิตอย่างเป็นระเบียบ	4.00	0.78
มีการคัดเลือกจัดเกรดส้มโอได้ เหมาะสม	3.93	0.94
มีการพิจารณาคัดเลือกขนาด/คุณภาพ ส้มโอก่อนจัดส่งให้ลูกค้าทุกครั้ง	3.98	0.73
มีการพิจารณาเรื่องค่าใช้จ่ายในการ ขนส่งเป็นหลักในการตัดสินใจเลือก ประเภทการขนส่ง	3.33	1.19
มีการรับรองคุณภาพแหล่งกำเนิดก่อน การจำหน่าย	3.87	1.00
มีการพิจารณาถึงความเหมาะสมของ ประเภทการขนส่งกับลักษณะของ สินค้า	3.30	1.14
มีวิธีการประหยัดค่าใช้จ่ายในการขนส่ง อยู่เสมอ	3.45	1.22
มีการติดตามและประเมินผลการ ให้บริการของขนส่งที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน อย่างสม่ำเสมอ	3.33	1.02
มีการตรวจสอบและป้องกันเพื่อมิให้ สินค้าที่จัดส่งเกิดการชำรุดเสียหาย	3.50	1.06
มีการรับคืนสินค้าที่ไม่ได้คุณภาพ หรือไม่ตรงตามคุณภาพที่รับรองไว้	3.53	1.38
ค่าเฉลี่ยรวม (Grand mean)	3.69	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกณฑ์การแปรผลแบ่งเป็น 5 ระดับได้แก่

คะแนน	1.00	-	1.80	อยู่ในระดับ	ปฏิบัติน้อยที่สุด
คะแนน	1.81	-	2.60	อยู่ในระดับ	ปฏิบัติน้อย
คะแนน	2.61	-	3.40	อยู่ในระดับ	ปฏิบัติปานกลาง
คะแนน	3.41	-	4.20	อยู่ในระดับ	ปฏิบัติดี
คะแนน	4.21	-	5.00	อยู่ในระดับ	ปฏิบัติดีมาก

4.5.2 การพัฒนาระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน

การศึกษาค้นคว้าทำการพัฒนาระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทานโดยมีการพัฒนาเว็บไซต์ของกลุ่มพัฒนาคุณภาพส้มโอขึ้น ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆจนพัฒนาได้เว็บไซต์ของกลุ่มฯที่มีชื่อว่า “กลุ่มพัฒนาคุณภาพส้มโอ จังหวัดสมุทรสงคราม” มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และลดขั้นตอนในการซื้อ/ขายสินค้ารวมทั้งสร้างโอกาสทางการค้าให้แก่กลุ่มฯทั้งตลาดภายในและตลาดต่างประเทศ ที่อยู่ของเว็บไซต์นี้คือ www.pomelo-samutsongkram.com เนื้อหาภายในเว็บไซต์โดยสรุปประกอบด้วย

- วิสัยทัศน์ พันธกิจ ของกลุ่มฯ
- ประวัติความเป็นมาของกลุ่มฯ
- วัตถุประสงค์ของกลุ่มฯ
- โครงสร้างกลุ่มฯ
- สมาชิกกลุ่มฯ
- ที่อยู่และช่องทางการติดต่อกับกลุ่มฯ
- ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯ
- กิจกรรมของกลุ่มฯ
- ผลสัมฤทธิ์/ตัวอย่างรางวัลผลงานที่กลุ่มฯได้รับ
- การเชื่อมต่อกับเว็บไซต์อื่นๆที่น่าสนใจ

ภาพที่ 4 การประชุมกลุ่มฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5 การพัฒนาเว็บไซต์ของกลุ่มฯด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.6 การถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน

การวิจัยครั้งนี้ได้จัดทำโครงการฝึกอบรมเพื่อถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับระบบ โลจิสติกส์และโซ่อุปทานให้แก่กลุ่มฯ ผู้ประกอบธุรกิจส้มโอและผู้สนใจ ในจังหวัดสมุทรสงครามเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2554 ณ สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสงคราม

ภาพที่ 6 การฝึกอบรมเพื่อถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาการพัฒนาระบบโลจิสติกส์และการจัดการโซ่อุปทานของส้มโอ จังหวัดสมุทรสงคราม สรุปได้ดังนี้

เกษตรกรประมาณครึ่งหนึ่ง(ร้อยละ 51.22) เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 54.24 ปี ทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.90 คนต่อครัวเรือน เป็นสมาชิกที่ช่วยกันปลูกส้มโอเฉลี่ย 2.00 คน มีแรงงานจ้างประจำเฉลี่ย 0.07 คน และแรงงานชั่วคราวเฉลี่ย 0.85 คน ส่วนใหญ่ร้อยละ 85.37 ปลูกส้มโอเป็นอาชีพหลัก และ ถือครองที่ดินปลูกส้มโอเป็นของตนเอง มีประสบการณ์ในการปลูกส้มโอ เฉลี่ย 17.90 ปี ขนาดพื้นที่ปลูกส้มโอเฉลี่ยครัวเรือนละ 7.15 ไร่ ร้อยละ 48.78 ได้รับความรู้ในการปลูกส้มโอด้วยการพัฒนาตนเอง จากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร และจากกลุ่มผู้ปลูกส้มโอด้วยกัน ส่วนใหญ่ร้อยละ 95.12 เคยผ่านการอบรมการปลูกส้มโอ มาแล้ว ร้อยละ 63.41 ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มอื่นๆที่มีอยู่ในพื้นที่อีก เป็นสมาชิกเฉพาะกลุ่มพัฒนาคุณภาพส้มโอเท่านั้น ส่วนใหญ่(ร้อยละ 82.93) ใช้เงินทุนของตนเองในการปลูกส้มโอ ปริมาณเงินทุนที่ใช้ในการปลูกส้มโอต่อปีเท่ากับ 49,048.78 บาท

เกษตรกรทั้งหมดปลูกส้มโอพันธุ์ขาวใหญ่ ส่วนใหญ่(ร้อยละ 90.24) จัดหาพันธุ์ส้มโอ โดยการขยายพันธุ์ด้วยตนเอง ร้อยละ 80 ทำการตรวจสอบคุณภาพของกิ่งพันธุ์ก่อนปลูก ระยะปลูกส้มโอเฉลี่ยระหว่างต้น 5.02 เมตร ระหว่างแถว 5.83 เมตร การเตรียมพื้นที่ร้อยละ 68.29 ทำการขุดลอกร่องสวน ร้อยละ 95.12 ทำการตัดแต่งกิ่ง ประมาณครึ่งหนึ่ง(ร้อยละ 53.66) ให้น้ำด้วยระบบสปริงเกอร์ ทั้งหมดมีการใส่ปุ๋ย โดยพบว่าส่วนใหญ่(ร้อยละ 82.93) มีการใส่ปุ๋ยร่วมทั้งปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมี ส่วนใหญ่(ร้อยละ 65.85) กำจัดวัชพืชโดยใช้แรงงานคน ร้อยละ 41.46 มีการป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยใช้สารเคมี ร้อยละ 42.50 มีการค้าขายผลผลิต และร้อยละ 51.22 ทำการตัดแต่งดอกและผล

ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 78.05) มีผู้ซื้อมารับผลผลิตที่บ้าน การขนส่งผลผลิตส่วนใหญ่(ร้อยละ 85.37) ใช้รถ 4 ล้อ ส่วนใหญ่(ร้อยละ 70.73) มีวิธีการเพิ่มรายได้จากการจำหน่ายส้มโอด้วยการพยายามลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่างๆ และร้อยละ 60.98 พยายามหาซื้อวัสดุที่ใช้ผลิตส้มโอในราคาถูก

โดยทั่วไปเกษตรกรไม่ค่อยมีปัญหาการผลิต อย่างไรก็ตามพบว่าบางส่วน(ร้อยละ 24.39) มีปัญหาในระดับรุนแรงด้านแรงงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตส้มโอพบว่าต้นทุนการผลิตต่อไร่เป็นเงิน 12,496.97 บาท/ไร่ ประกอบด้วยค่าวัสดุการเกษตร 3,389.97 บาท/ไร่ ค่าแรงงานจ้าง 2,263.32 บาท/ไร่ ค่าแรงงานของตนเอง 6,843.68 บาท/ไร่ ผลผลิตต่อไร่เฉลี่ย 1,020.63 กิโลกรัม/ไร่ เกษตรกรขายได้เฉลี่ยกิโลกรัมละ 22.30 บาท/กก. คิดเป็นรายได้เฉลี่ยต่อไร่ 22,760.03 บาท/ไร่ ดังนั้นผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ที่เกษตรกรได้รับจากการผลิตเป็นผลส้มโอ คือ 10,263.06 บาท/ไร่

การศึกษาการจัดการโซ่อุปทานพบว่าผู้ปลูกส้มโอมีการจัดการห่วงโซ่อุปทานโดยรวมอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ยรวม 3.69) โดยการจัดการที่ดีที่สุดคือการให้น้ำในสวนส้มโอเป็นประจำ จัดการอยู่ในระดับดีมาก (ค่าเฉลี่ย 4.39) รองลงไปเป็นการใช้สารเคมีอย่างรอบคอบให้อยู่ในระดับปลอดภัย จัดการอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ย 4.02) ส่วนจัดการโซ่อุปทานที่มีค่าน้อยที่สุด คือ เรื่องการตรวจสอบดินปลูกอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.10)

การพัฒนาระบบโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน ทำการพัฒนาเว็บไซต์ของกลุ่มพัฒนาคุณภาพส้มโอขึ้น ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม พัฒนาได้เว็บไซต์ของกลุ่มที่มีชื่อว่า “กลุ่มพัฒนาคุณภาพส้มโอ จังหวัดสมุทรสงคราม” มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และลดขั้นตอนในการซื้อ/ขายสินค้ารวมทั้งสร้างโอกาสทางการค้าให้แก่กลุ่มฯ ทั้งตลาดภายในและตลาดต่างประเทศ ที่อยู่ของเว็บไซต์นี้คือ www.pomelo-samutsongkram.com เนื้อหาภายในเว็บไซต์โดยสรุปประกอบด้วย ประวัติความเป็นมาของกลุ่มฯ วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ โครงสร้าง สมาชิก ที่อยู่และช่องทางการติดต่อ ผลิตภัณฑ์ กิจกรรม ผลสัมฤทธิ์/ตัวอย่างรางวัล ผลงานที่กลุ่มได้รับ และการเชื่อมต่อกับเว็บไซต์อื่นๆที่น่าสนใจ

การถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับระบบ โลจิสติกส์และโซ่อุปทาน ได้ทำการฝึกอบรมเพื่อถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับระบบ โลจิสติกส์และโซ่อุปทานให้แก่กลุ่มฯ ผู้ประกอบธุรกิจส้มโอและผู้สนใจ ในจังหวัดสมุทรสงครามเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2554 ณ สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสงคราม

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาพบว่าในระดับต้นน้ำของห่วงโซ่อุปทาน เกษตรกรส่วนใหญ่ มีความสามารถผลิตส้มโอได้ในระดับดี ผลการศึกษามีค่าเฉลี่ยการจัดการโซ่อุปทานโดยรวมเท่ากับ 3.69 เกษตรกรส่วนใหญ่ ถึงร้อยละ 85.37 ปลูกส้มโอเป็นอาชีพหลักและถือครองที่ดินที่ใช้ปลูกส้มโอเป็นของตนเองทำให้มีกำลังใจทุ่มเทในการพัฒนาที่ดินของตนเองได้อย่างเต็มที่และต่อเนื่อง นอกจากนี้ เกษตรกรส่วนใหญ่ ถึงร้อยละ 95.12 เคยผ่านการฝึกอบรมเกี่ยวกับส้มโอมาแล้ว ซึ่งให้เห็นว่าสมาชิกกลุ่มนี้มีความสนใจใฝ่เรียนรู้ในการพัฒนาอาชีพการผลิตส้มโอของตนเองและอีกนัยหนึ่งสะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มฯ มีสัมพันธ์ภาพที่ดีทั้งภายในกลุ่มฯ ด้วยกันและกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มฯ สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่จึงได้รับโอกาสในการเพิ่มพูนความรู้และไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แลกเปลี่ยนประสบการณ์อยู่เสมอ ทำให้กลุ่มพยายามพัฒนาผลผลิตให้ได้คุณภาพทั้งรสชาติและ ความปลอดภัยด้านอาหาร มีความพยายามใช้สารชีวภาพในการป้องกันกำจัดศัตรูส้มโอ ร้อยละ 39.27 แม้ว่าส้มโอจะเป็นพืชที่มีการใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืชกันมาช้านานแล้ว นอกจากนี้ในรายที่ยังมีการใช้สารเคมีหรือยังไม่มีการใช้สารชีวภาพก็มีความตระหนักเรื่องความปลอดภัยจากการใช้สารเคมี ซึ่งต้องให้และเก็บเกี่ยวผลผลิตในระยะที่ปลอดภัยกับผู้บริโภค ดังจะ เห็นว่าค่าการจัดการ ไร่อุทานเรื่องการใช้สารเคมีอย่างรอบคอบให้อยู่ในระดับปลอดภัย มีค่าอยู่ใน ระดับดี(ค่าเฉลี่ย 4.02) ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับความจริงคือทางกลุ่มฯได้ผ่านการรับรองจาก มาตรฐานเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice : GAP)

จุดแข็งอีกอย่างหนึ่งในการผลิตส้มโอของกลุ่มนี้คือสภาพการผลิตแบบขร่องมีน้ำใน ท้องร่องช่วยให้ความชื้นในดิน ไม่ค่อยมีปัญหาเรื่องน้ำในการผลิต ดังจะเห็นค่าการจัดการ ไร่ อุพานเรื่องการให้น้ำเป็นประจำ มีค่าสูงสุดอยู่ในระดับดีมาก(ค่าเฉลี่ย 4.39)

จากการศึกษาการจัดการ ไร่อุพานในครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงศักยภาพในความยั่งยืนใน การผลิตระดับต้นน้ำของกลุ่มและมีโอกาสที่จะพัฒนาระบบการผลิตของห้วง ไร่อุพานระดับต้น น้ำให้ดียิ่งขึ้นต่อไปในอนาคต แต่มีข้อสังเกตที่จะต้องระวังและเตรียมการในอนาคตคือปัญหาเรื่อง การขาดแคลนแรงงาน รวมทั้งผู้ผลิตส้มโอมีแนวโน้มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุมากขึ้น ค่าอายุเฉลี่ยของผู้ ปลูกส้มโอจากการศึกษาในครั้งนี้คือ 54.24 ปี สอดคล้องกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ(2555)ที่กล่าว ว่า ผู้ที่ทำงานในภาคการเกษตรของคนรุ่นใหม่คือประชากรกลุ่มอายุ 15-24 ปี (วัยรุ่น)ในช่วงสอง ทศวรรษที่ผ่านมามีแนวโน้มที่จะทำงานภาคการเกษตรลดน้อยลงเกือบ 3 เท่าตัว คือ จากร้อยละ 35.3 ในปี 2530 เหลือเพียงร้อยละ 12.1 ในปี 2554

การพัฒนาระบบโลจิสติกส์และ ไร่อุพาน โดยทำการพัฒนาเว็บไซต์ของกลุ่มพัฒนา คุณภาพส้มโอขึ้น ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมเป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรได้มีโอกาสใกล้ชิดและ เรียนรู้ในเทคโนโลยีใหม่ๆมากขึ้น สมาชิกกลุ่มมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติเรื่องคอมพิวเตอร์ว่าไม่ใช่ เรื่องไกลตัวหรือยากเกินไปที่จะเรียนรู้และนำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานของกลุ่มฯ สอดคล้องกับสมบูรณ์ ศาลยาชีวิต(2526)ที่กล่าวถึงการเรียนรู้ว่าเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมอันเกิดจากการฝึกหัดหรือประสบการณ์ของแต่ละบุคคลหรือเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิด จากผู้เรียนรู้ปรับตัวเองเพื่อตอบสนองสิ่งเร้าเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3 ข้อเสนอแนะ

1. กลุ่มฯควรเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตส้มโอ เสริมต่อทั้งด้านที่มีระบบตรวจสอบย้อนกลับผลผลิตส้มโอของสมาชิกกลุ่มฯ ด้านการบรรจุภัณฑ์ที่ทำให้สินค้าน่าสนใจ และเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า ด้านการฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การรับซื้อผลผลิตส้มโอที่เป็นธรรมเพื่อให้สมาชิกกลุ่มมีความผูกพัน มีกำลังใจในการผลิตและมีความรู้สึกที่ดีต่อกลุ่มไม่ให้ความรู้สึกเหล่านี้อ้างหายไปเพื่อความยั่งยืนในการเป็นผู้ผลิตระดับต้นน้ำ
2. กลุ่มฯควรสนับสนุนให้ลูกหลาน/คนรุ่นใหม่ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจส้มโอของครอบครัว เพื่อให้เกิดความรักความผูกพันในอาชีพของบรรพบุรุษ สืบทอดธุรกิจส้มโอไม่ให้สูญหายไป
3. กลุ่มฯควรรหาแนวทางยกระดับตลาดของกลุ่มฯ ไปสู่สินค้าคุณภาพหรือสินค้า ระดับ Premium มากขึ้น เช่น การขึ้นทะเบียนเป็นสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ การเข้าถึงลูกค้าที่ต้องการอาหารปลอดภัยเนื่องจากกลุ่มฯสามารถจัดการการผลิตที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน GAP ได้แล้ว รวมทั้งจะต้องรักษาและตรวจสอบระบบการผลิตที่ได้มาตรฐานให้ต่อเนื่องและยั่งยืนด้วย
4. กลุ่มฯควรใช้ประโยชน์เว็บไซต์ของกลุ่มฯที่งานวิจัยครั้งนี้ได้พัฒนาขึ้นมาให้เป็นประโยชน์อย่างต่อเนื่องในการดำเนินธุรกิจของกลุ่มฯหรือปรับปรุงข้อมูลในเว็บไซต์ให้ทันสมัยและใช้งานได้ต่อไปในอนาคต โดยการกำหนดผู้รับผิดชอบในการปรับปรุงเว็บไซต์ รวมทั้งฝึกอบรมเยาวชน ลูกหลานสมาชิกของกลุ่มฯให้มีทักษะทางด้านคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตและการพัฒนาเว็บไซต์
5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งส่วนของรัฐและเอกชนควรสนับสนุนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทุกองค์ประกอบของห่วงโซ่อุปทานส้มโอ เนื่องจากส้มโอเป็นพืชที่มีศักยภาพทางการตลาดและเป็นผลไม้ไทยที่มีข้อดีในเรื่องอายุการเก็บรักษาที่เก็บได้ยาวนานกว่าผลไม้อื่นจึงมีศักยภาพที่ดีในการส่งออก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

- วิทยา สุหฤทธดำรง. 2546. **ลจจิสติกส์และการจัดการโซ่อุปทาน**. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สถาบันวิจัยกสิกรไทย. 2548. **การศึกษาเรื่อง การปรับปรุงระบบการบริหารจัดการ Logistics ในอุตสาหกรรมอาหารส่งออก**. กรุงเทพมหานคร: ธนาการกสิกรไทย.
- สมบูรณ์ ศาตยาชีวัน. 2526. **จิตวิทยาเพื่อการศึกษาผู้ใหญ่**. เชียงใหม่: ลานนาการพิมพ์.
- สมจิตร อาจอินทร์ และคณะ. 2549. **การศึกษาขอบเขตและความเหมาะสมกาพัฒนา ระบบ ERP/ Logistics สำหรับข้าวหอมมะลิ กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสาร. กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร**. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2555. **ทิศทางการทำงานของแรงงานไทย**. [Online]. Available : http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/citizen/news/news_ifsdirect.jsp [19/6/2555]
- สิทธิพร ฉันท์เฉลิมพร. 2548. **การปรับปรุงสมรรถภาพการวางแผนการส่งออกในโซ่อุปทานภายในอุตสาหกรรมการผลิตไก่สุกแช่แข็งส่งออก**. วิทยานิพนธ์วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาวิศวกรรมระบบการผลิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสงคราม. 2551. **ข้อมูลทางการเกษตรที่สำคัญ**. [Online]. Available . <http://samutsongkham.doae.go.th>. [22/07/2552]
- Gorton, M. *et al.* 2005. "Overcoming supply chain failure: A Moldovan case study of agri-food industry recovery", Working paper No.5. University of Newcastle : United Kingdom.
- Stock, J.R. 2004. "The US food chain", in Bourlarkis, M.A., Weightman, P.W. (Eds). **Food Supply Chain Management**. Blackwell Publications :Oxford
- Supply-Chain Council. 2004. **Supply Chain Operations Referece Model Version 6.1**. Pittsburgh:USA.
- Yamane, T. 1973. **Statistic : An Introductory Analysis**. 3rd ed. New York : Harper & Row.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสัมภาษณ์เกษตรกร

ลำดับที่.....

เรื่อง การพัฒนาระบบโลจิสติกส์และการจัดการโซ่อุปทานของส้มโอ จังหวัดสมุทรสงคราม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปลูกส้มโอ (ตัวแทนครัวเรือน ซึ่งเป็นผู้ประกอบการที่แท้จริง)

ชื่อ ที่อยู่

1. เพศ 1 ชาย 2 หญิง
2. สถานภาพการสมรส 1 โสด 2 ไม่โสด
3. อายุ ระบุ ปี (นับตามจำนวนปีเต็ม)
4. ศาสนา 1 พุทธ 2 คริสต์ 3 อิสลาม 4 อื่น ๆ ระบุ
5. ระดับการศึกษา 1 ประถมศึกษาและต่ำกว่า 2 มัธยมศึกษาตอนต้น
 3 มัธยมศึกษาตอนปลาย 4 อาชีวศึกษา (ปวช./ปวส.)
 5ปริญญาตรี 6 อื่น ๆ ระบุ
6. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน คน ปฏิบัติงานเกี่ยวกับส้มโอ คน จ้างเพิ่มประจำ คน
 จ้างเพิ่มชั่วคราว คน โปรดระบุกิจกรรมที่ต้องจ้างเพิ่มชั่วคราว
7. การประกอบอาชีพส้มโอ 1 เป็นอาชีพหลัก 2 เป็นอาชีพรอง โดยมีอาชีพหลักได้แก่
 1 ทำนา 2 ทำไร่
 3 เลี้ยงสัตว์ ระบุ.....
 4 ทำสวนอื่น ๆ ระบุ.....
8. ประสบการณ์ในการปลูกส้มโอ ปี (นับจากปีที่เริ่มจนถึงปัจจุบัน)
9. การถือครองที่ดิน
 1 ของตัวเอง จำนวนแปลง แปลง จำนวน ไร่ ปลูกส้มโอ.....ไร่ ค่าภาษี บาท/ไร่/ปี
 2 เช่า จำนวนแปลง แปลง จำนวน ไร่ ปลูกส้มโอ.....ไร่ ค่าเช่า บาท/ไร่/ปี
 3 ทำฟรี จำนวนแปลง แปลง จำนวน ไร่ ปลูกส้มโอ.....ไร่ ค่าภาษี บาท/ไร่/ปี
10. แหล่งความรู้ในการปลูกและการดูแลรักษาส้มโอ
 1 การเรียนรู้ด้วยตัวเอง 2 เจ้าหน้าที่ส่งเสริม
 3 ผู้ปลูกส้มโอด้วยกัน 4 อื่น ๆ ระบุ
11. ท่านเคยได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับส้มโอจากหน่วยงานใด
 1 ไม่เคย 2 เคย โปรดระบุหน่วยงานและเวลา
 1 รัฐ เมื่อปี

 2 เอกชน เมื่อปี 3 รัฐและเอกชน เมื่อปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

13. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่มอื่นๆที่นอกเหนือจากกลุ่มพัฒนาคุณภาพส้มโออีกหรือไม่
1 ไม่เป็น 2 เป็น โปรดระบุชื่อกลุ่ม
14. เงินทุนหมุนเวียนที่ท่านใช้ในการผลิตส้มโอต่อปี ในปีเพาะปลูก 2553/54
1 ของตนเอง ประมาณ บาท
2 ธกส. จำนวน บาท ดอกเบี้ย ร้อยละต่อปี การใช้คืน 1 ทั้งหมด 2 บางส่วน
3 ธนาคารพาณิชย์ จำนวน บาท ดอกเบี้ย ร้อยละต่อปี การใช้คืน 1 ทั้งหมด 2 บางส่วน
4 ญาติพี่น้อง จำนวน บาท ดอกเบี้ย ร้อยละต่อปี การใช้คืน 1 ทั้งหมด 2 บางส่วน
5 เพื่อนบ้าน จำนวน บาท ดอกเบี้ย ร้อยละต่อปี การใช้คืน 1 ทั้งหมด 2 บางส่วน
6 อื่น ๆ ระบุ จำนวน บาท ดอกเบี้ย ร้อยละต่อปี การใช้คืน 1 ทั้งหมด 2 บางส่วน
- ส่วนที่ 2 การผลิตและการจำหน่าย
15. พันธุ์ส้มโอที่ท่านปลูก
1 ขาวใหญ่ 2 อื่นๆ โปรดระบุ.....
16. วิธีการที่ท่านจัดหาพันธุ์ส้มโอมาปลูก
1 ขยายพันธุ์ด้วยตัวเองโดยวิธี 1 ตอน 2 ติดตา 3 เสียบกิ่ง
4 เพาะเมล็ด 5 อื่นๆ โปรดระบุ.....
2 ซื้อมาจากแหล่งอื่น ๆ โปรดระบุ
17. การตรวจสอบความสมบูรณ์ของพันธุ์ส้มโอก่อนปลูก
1 ไม่มี
2 มี โปรดระบุวิธีการประเมินความสมบูรณ์ของพันธุ์ไม้
- โปรดระบุวิธีการดำเนินการกับพันธุ์ที่ไม่สมบูรณ์.....
18. การใช้วัสดุปลูก/พลาสติกในการขยายพันธุ์ส้มโอ
1 ไม่ใช่
2 ใช่ โดยมาจาก 1 การซื้อ โปรดระบุแหล่งซื้อมาจาก.....
2 อื่นๆ ระบุ.....
19. ระยะปลูกระหว่างต้น.....เมตร ระหว่างแถว.....เมตร
20. การเตรียมพื้นที่/ปรับปรุงสภาพพื้นที่/ปรับปรุงดินส้มในปีเพาะปลูก 2553/54
1 ไม่มี
2 มี โดยวิธี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1 การขุดลอกท้องร่อง

-แรงงานคน จำนวนครั้งในรอบปี ครั้ง ระยะเวลาที่ใช้ต่อครั้ง วัน

จำนวนตนเองคน จำนวนคนจ้างคน อัตราค่าจ้าง บาท/วัน

-แรงงานเครื่องจักร จำนวนครั้งในรอบปี ครั้ง เวลาที่ใช้ต่อครั้ง วัน

รวมค่าจ้าง บาท

2 การตัดแต่ง

-แรงงานคน จำนวนครั้งในรอบปี ครั้ง ระยะเวลาที่ใช้ต่อครั้ง วัน

จำนวนตนเองคน จำนวนคนจ้างคน อัตราค่าจ้าง บาท/วัน

3 การถากหญ้าและพูนโคน

-แรงงานคน จำนวนครั้งในรอบปี ครั้ง ระยะเวลาที่ใช้ต่อครั้ง วัน

จำนวนตนเองคน จำนวนคนจ้างคน อัตราค่าจ้าง บาท/วัน

21. การให้น้ำ

1 ระบบสปริงเกอร์พ่นน้ำทางเรือ

-ระยะเวลาที่ให้โดยเฉลี่ยสัปดาห์ละ ครั้ง ค่าใช้จ่าย (น้ำมัน) ครั้งละ บาท

คนงาน คน อัตราค่าจ้างแรงงาน บาท/วัน

2 ระบบสปริงเกอร์

-ระยะเวลาที่ให้โดยเฉลี่ยสัปดาห์ละ ครั้ง ค่าใช้จ่าย (น้ำมัน) ครั้งละ บาท

คนงาน คน อัตราค่าจ้างแรงงาน บาท/วัน

3 ระบบลากสายยาง

-ระยะเวลาที่ให้โดยเฉลี่ยสัปดาห์ละ ครั้ง ค่าใช้จ่าย (น้ำมัน) ครั้งละ บาท

คนงาน คน อัตราค่าจ้างแรงงาน บาท/วัน

4 ระบบอื่น โปรดระบุ

-ระยะเวลาที่ให้โดยเฉลี่ยสัปดาห์ละ ครั้ง ค่าใช้จ่าย (น้ำมัน) ครั้งละ บาท

คนงาน คน อัตราค่าจ้างแรงงาน บาท/วัน

22. การใส่ปุ๋ย ในรอบปีเพาะปลูก 2553/54

1 ไม่ใส่

2 ใส่ ปุ๋ยที่ใช้ คือ

1 ปุ๋ยอินทรีย์

ปุ๋ยคอก ปริมาณตัน มูลค่า บาท ได้มาโดย.....

ปุ๋ยหมัก ปริมาณตัน มูลค่า บาท ได้มาโดย.....

แรงงานในการใส่ ตนเองคน จ้างคน อัตราค่าจ้าง บาท/วัน

2 ปุ๋ยเคมี

สูตร ปริมาณตัน มูลค่า บาท

สูตร ปริมาณตัน มูลค่า บาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สูตร ปริมาณตัน มูลค่า บาท
 แรงงานในการใส่ ตนเองคน จ้างคน อัตราค่าจ้าง บาท/วัน

23. การป้องกันและกำจัดวัชพืช (ยาคุม/ฆ่าหญ้า)

1 ไม่ใช่

2 ใช้แรงงานคน

จำนวนครั้งที่ใช้ในรอบปี ครั้ง แรงงาน คนต่อครั้ง
 ตนเอง คน จ้าง คน อัตราค่าจ้าง บาท/วัน

3 ใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดวัชพืช (ยาคุม/ฆ่าหญ้า)

ชื่อสาร (ยา) ปริมาณ ลิตร มูลค่า บาท
 ชื่อสาร (ยา) ปริมาณ ลิตร มูลค่า บาท
 ชื่อสาร (ยา) ปริมาณ ลิตร มูลค่า บาท
 จำนวนครั้งที่ใช้ในรอบปี ครั้ง แรงงาน คนต่อครั้ง
 ตนเอง คน จ้าง คน อัตราค่าจ้าง บาท/วัน

24. การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช

1 ไม่ใช่

2 ใช้แรงงานคน

จำนวนครั้งที่ใช้ในรอบปี ครั้ง แรงงาน คนต่อครั้ง
 ตนเอง คน จ้าง คน อัตราค่าจ้าง บาท/วัน

3 ใช้สารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืช (ยาฆ่าแมลง)

ชื่อสาร (ยา) ปริมาณ ลิตร มูลค่า บาท
 ชื่อสาร (ยา) ปริมาณ ลิตร มูลค่า บาท
 ชื่อสาร (ยา) ปริมาณ ลิตร มูลค่า บาท
 จำนวนครั้งที่ใช้ในรอบปี ครั้ง แรงงาน คนต่อครั้ง
 ตนเอง คน จ้าง คน อัตราค่าจ้าง บาท/วัน

4 ใช้สารชีวภาพ

ชื่อสาร ปริมาณ ลิตร มูลค่า บาท
 ชื่อสาร ปริมาณ ลิตร มูลค่า บาท
 ชื่อสาร ปริมาณ ลิตร มูลค่า บาท
 จำนวนครั้งที่ใช้ในรอบปี ครั้ง แรงงาน คนต่อครั้ง
 ตนเอง คน จ้าง คน อัตราค่าจ้าง บาท/วัน

25. การจัดการผลผลิตอื่นที่เกี่ยวข้อง

-การค้ำยันผลผลิต

1 ไม่ได้ทำ

2 ทำ โปรตระมูลค่าใช้จ่ายในการค้ำยัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

-ค่าอุปกรณ์ ซื่อใหม่ บาท

-ค่าแรงงาน จำนวนวัน วัน ของตนเอง คน จ้าง คน อัตราจ้าง บาท/วัน

-การตัดแต่งดอกและผล

1 ไม่ได้ทำ

2 ทำ โปรดระบุค่าใช้จ่าย

-ค่าอุปกรณ์ ซื่อใหม่ บาท

-ค่าแรงงาน จำนวนครั้งที่ปฏิบัติต่อปี ครั้ง จำนวนวันต่อครั้ง วัน

ของตนเอง คน จ้าง คน อัตราจ้าง บาท/วัน

26. การเก็บเกี่ยวผลผลิตและจำหน่าย

จำนวนครั้งที่เก็บเกี่ยวในรอบปี ครั้ง

รายการ	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4
จำนวนวัน (วัน)				
แรงงานตนเอง (คน)				
แรงงานจ้าง (คน)				
อัตราจ้าง (บาท/วัน)				
ผลผลิตรวม (ตัน)				
มูลค่ารวม (บาท)				
แหล่งจำหน่าย 1 (ระบุ-ร้อยละ)				
แหล่งจำหน่าย 2 (ระบุ-ร้อยละ)				
แหล่งจำหน่าย 3 (ระบุ-ร้อยละ)				
แหล่งจำหน่าย 4 (ระบุ-ร้อยละ)				
ค่าขนส่งรวม (บาท)				

ส่วนที่ 3 ปัญหาและวิธีแก้ไข

27. ปัญหาที่พบในการผลิตส้มโอ

-ขาดแคลนเงินทุนเพื่อทำการผลิต ระดับปัญหา 1 น้อย 2 ปานกลาง 3 รุนแรง

-ขาดแคลนความรู้ทางเทคโนโลยีการผลิต ระดับปัญหา 1 น้อย 2 ปานกลาง 3 รุนแรง-

ขาดแคลนเครื่องมือและอุปกรณ์การผลิตทางเกษตร ระดับปัญหา 1 น้อย 2 ปานกลาง 3 รุนแรง

-ขาดแคลนแรงงานเพื่อการผลิต ระดับปัญหา 1 น้อย 2 ปานกลาง 3 รุนแรง

-อื่นๆ ระบุ..... ระดับปัญหา 1 น้อย 2 ปานกลาง 3 รุนแรง

-อื่น ๆ ระบุ ระดับปัญหา 1 น้อย 2 ปานกลาง 3 รุนแรง

28. ปัญหาด้านแมลงที่พบและวิธีการป้องกันกำจัด

-ชื่อแมลง ระดับปัญหา 1 น้อย 2 ปานกลาง 3 รุนแรง

วิธีการป้องกันและกำจัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ชื่อแมลง ระดับปัญหา 1 น้อย 2 ปานกลาง 3 รุนแรง
วิธีการป้องกันและกำจัด
- ชื่อแมลง ระดับปัญหา 1 น้อย 2 ปานกลาง 3 รุนแรง
วิธีการป้องกันและกำจัด
- ชื่อแมลง ระดับปัญหา 1 น้อย 2 ปานกลาง 3 รุนแรง
วิธีการป้องกันและกำจัด

29. โรคสัสมโอที่พบและวิธีการป้องกันกำจัด

- ชื่อโรค ระดับปัญหา 1 น้อย 2 ปานกลาง 3 รุนแรง
วิธีการป้องกันและกำจัด
- ชื่อโรค ระดับปัญหา 1 น้อย 2 ปานกลาง 3 รุนแรง
วิธีการป้องกันและกำจัด
- ชื่อแมลง ระดับปัญหา 1 น้อย 2 ปานกลาง 3 รุนแรง
วิธีการป้องกันและกำจัด

30. ปัญหาเรื่องการใช้ปุ๋ย ระดับปัญหา 1 น้อย 2 ปานกลาง 3 รุนแรง
วิธีการแก้ไขปัญหา

31. ปัญหาเรื่องสารเคมี ระดับปัญหา 1 น้อย 2 ปานกลาง 3 รุนแรง
วิธีการแก้ไขปัญหา

32. ปัญหาเรื่องน้ำ ระดับปัญหา 1 น้อย 2 ปานกลาง 3 รุนแรง
วิธีการแก้ไขปัญหา

33. ปัญหาที่พบเกี่ยวกับเครื่องมือ ระดับปัญหา 1 น้อย 2 ปานกลาง 3 รุนแรง
วิธีการแก้ไขปัญหา

34. ปัญหาเรื่องตลาด

34.1 แหล่งรับซื้อสัสมโอมีน้อย ระดับปัญหา 1 น้อย 2 ปานกลาง 3 รุนแรง
โปรดระบุปัญหา

34.2 การพัฒนาสินค้าเฉพาะและตลาดเฉพาะ ระดับปัญหา 1 น้อย 2 ปานกลาง 3 รุนแรง
โปรดระบุปัญหา

34.3 สาเหตุที่สัสมโอขายดีขายและหรือได้มาก (เรียงลำดับความสำคัญ)

- 1 ฤดูกาลที่ผลผลิตออกน้อย
- 2 เทศกาล งานประเพณีต่าง ๆ
- 3 คู่แข่งขันเสียหาย
- 4 ความต้องการของลูกค้าต่างประเทศ (ส่งออก)
- 5 ความเป็นสินค้าเฉพาะตลาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6 สภาวะเศรษฐกิจของประเทศ

7 อื่น ๆ ระบุ

34.4 รูปแบบการขนส่งผลผลิตไปยังตลาด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1 ส่งเอง ความถี่ในการส่ง ระบุร้อยละ

2 พ่อค้าเร่ ความถี่ในการส่ง ระบุร้อยละ

3 ผู้รับมาซื้อเอง ความถี่ในการส่ง ระบุร้อยละ

4 อื่น ๆ ระบุ ความถี่ในการส่ง ระบุร้อยละ

34.5 ชนิดของยานพาหนะในการขนส่งจากฟาร์มไปตลาด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1 รถ 4 ล้อ ระบุร้อยละ 2 รถ 6 ล้อ ระบุร้อยละ

3 รถ 10 ล้อ ระบุร้อยละ 4 อื่น ๆ

35. ท่านมีวิธีการเพิ่มรายได้จากการขายส้มโออย่างไร (ตอบได้หลายข้อ)

1 พยายามซื้อวัสดุในราคาต่ำที่สุด

2 พยายามลดค่าขนส่ง ระบุวิธีลด

3 ขายในราคาแพงขึ้น

4 ลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการต่าง ๆ

5 ยืดเวลาในการขาย

6 อื่น ๆ โปรดระบุ

ส่วนที่ 5 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการโซ่อุปทาน

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของเกษตรกร

การจัดการโซ่อุปทาน	ระดับการปฏิบัติ				
	ดี มาก	ดี	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
การจัดการหา					
1. มีการวางแผนการจัดหาวัตถุดิบร่วมกันซื้อก่อน					
2. พันธุ์ไม้ที่ซื้อมีการตรวจสอบก่อนซื้อ					
3. มีการตรวจสอบดินปลูกอย่างสม่ำเสมอ					
4. มีการจัดหาปุ๋ยจากแหล่งจำหน่ายที่เชื่อถือได้					
5. มีการเลือกใช้สารเคมีอย่างรอบคอบเพื่อความปลอดภัย					
6. มีแหล่งวัตถุดิบสามารถจัดซื้อ/จัดหาได้ง่าย และสะดวก รวดเร็วทัน ต่อความต้องการ					
7. มีการเลือกซื้อวัตถุดิบจากผู้ขายมากกว่า 1 รายเพื่อให้วัตถุดิบที่มี ราคา และคุณภาพที่เหมาะสม					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การผลิต					
8. มีการกำหนดการผลิตให้มีความเหมาะสมและมีการตรวจตรวจกระบวนการผลิตอย่างสม่ำเสมอ					
9. มีการควบคุมหรือป้องกันมิให้เกิดปริมาณของวัตถุบิที่ไม่สามารถใช้งานได้อันเกิดมาจากความเสื่อมสภาพหรือชำรุด					
10. มีการควบคุมการผลิตเพื่อใช้ประโยชน์ดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
11. มีการนำอุปกรณ์ที่ใช้ในการปลูก กลับมาหมุนเวียนใช้เป็นประจำ					
12. มีการให้น้ำเป็นประจำ					
13. จัดเก็บผลผลิตอย่างเป็นระเบียบ					
14. มีการคัดเลือกจัดเกรดส้มโอได้เหมาะสม					
การส่งมอบ					
15. มีการพิจารณาคัดเลือกขนาด/คุณภาพส้มโอ ก่อนจัดส่งให้กับลูกค้าทุกครั้ง เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับปริมาณที่เหมาะสมกับปริมาณที่จัดส่งและสถานที่ของลูกค้า					
16. มีการพิจารณาเรื่องค่าใช้จ่ายในการขนส่งเป็นหลักในการตัดสินใจเลือกประเภทการขนส่งอยู่เสมอ					
17. การรับรองคุณภาพแหล่งกำเนิดก่อนจำหน่าย					
18. มีการพิจารณาถึงความเหมาะสมของประเภทการขนส่ง กับลักษณะของสินค้า					
19. มีวิธีการประหยัดค่าใช้จ่ายในการขนส่งอยู่เสมอ					
20. มีการติดตาม และประเมินผล การให้บริการของขนส่งที่ใช้อยู่ในปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ					
21. มีการตรวจสอบ และป้องกัน เพื่อมิให้สินค้าที่จัดส่งเกิดการชำรุดเสียหาย เนื่องจากการขนส่ง					
22. มีการรับคืนสินค้าที่ไม่ได้คุณภาพหรือไม่ตรงตามคุณภาพที่รับรองไว้					

ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้